

חנדז

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי חלה

1) הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי
במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה
על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית
הקיצור

3) שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט
מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום,
לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4) הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...

Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק, נגמר בס"ד ב' חיי
שרה י"ז מרחשוון תשע"ב וחזר והוגה שילהי אלול

מסכת חלה פרק א יום ב לך (ג מרחשוון תשעב)

הלכה א משנה חמשה דברים חייבין בחלה: החיטים והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל והשיפון הרי אלו חייבין בחלה. ומצטרפין זה עם זה, ואסורים בחדש מלפני הפסח, ומלקצור מלפני העומר, ואם השרישו קודם לעומר העומר מתירן ואם לאו אסורין עד העומר הבא:

גמרא חמשה דברים חייבין בחלה כו' כתי' (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. יכול יהו כל הדברים חייבין בחלה? ת"ל מלחם ולא כל לחם. אם מלחם ולא כל לחם. אין לי אלא חטין ושעורין בלבד. כוסמין שכולת שועל ושיפון מניין? ת"ל (שם) ראשית עריסותיכם ריבה, וריבה הכל? רבי יוסי בשם ר"ש תני ר' ישמעאל בן רבי יונה רבי זעירא ר"ש בן לקיש בשם רבי ישמעאל א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' אחווה ור' זעירא. ואבא הוה אמר ליה בשם רבי ישמעאל אומר: נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה. מה לחם שנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. אף לחם שנאמר בחלה דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. ובדקו ומצאו שאין לך בא לידי מצה וחמץ אלא חמשת המינים בלבד. ושאר כל הדברים אינן באין לידי מצה וחמץ אלא לידי סירחון. תני א"ר יוחנן בן נורי קרמית חייבת בחלה. ריב"נ אמר באה היא לידי מצה וחמץ. ורבנן אמרי אינה באה לידי מצה וחמץ. ויבדקוה? על עיקר בדיקתה הן חלוקין. ריב"נ אמר בדקוה ומצאו שהיא באה לידי מצה וחמץ. ורבנן אמרי בדקוה ולא מצאו אותו שהיא באה לידי מצה וחמץ.

תמן תנינן תפוח שריסקו ונתנו לתוך העיסה וחימיצה הרי זו אסורה. תני רבי יוסי אומר מותר. רבי אחא רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינא מה פליגין? במחמץ במימיו אבל במחמץ בגופו דברי הכל מותר.

ר' יוסי כדעתי' דו אמר תמן שבת 3:3 אין תבשילו תבשיל ברור. וכן הוא אומר הכא אין חימוצו חימוץ ברור.

וכמה דאת אמר אין לך בא לידי מצה וחמץ אלא חמשת המינין בלבד, ודכוות' אין לך מגרר עם כולן אלא חיטים ושעורים בלבד.

רבי הילא בשם ר"ש בן לקיש לא שנינו 3:7 אלא העושה עיסה מן החיטים ומן האורז ואינו נגרר אלא עם החיטין בלבד:

מהו שיהו חייבים על קלי שלו משום חדש? א"ר זעירא כתיב (ויקרא כג) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו את שחייבים על לחם שלו משום חדש חייבין על קלי משום משום חדש. את שאין חייבים על לחם שלו משום חדש אין חייבים על קלי שלו משום חדש:

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא עירב ארבעת קבין בפני עצמן וחימצן, וד' קבין בפני עצמן, ועירבן. הרי בשעת חיובן לבא לידי

מצה וחמץ.??? עירב 4 רבעי הקב (בעינן 5 רבעים לחיוב חלה) וחימצן, ועוד עשה 4 רבעים שלא חימצן, ושוב עירבן, אים שייך לחייב העיסה, כיון "שכבר נחמץ" עיסה הראשונה בשעת העירוב, שמא אינו מצטרף לשנייה???

???אתייה דרבי יונה כרבי ירמיה. ודרבי יוסי כרבי זעירא. אתייה דרבי יונה כרבי ירמיה. כמה דרבי ירמיה אמר עד שיהא קרוי לחם. וכבר "קרוי לחם" לפני שעת החיוב כך ר' יונה אמר עד שיהא קרוי לחם. דרבי יוסי כר"ז כמה דר"ז אמר מינו קרוי לחם כן רבי יוסי אמר

מינו קרוי לחם. אתיא דרבי יוסי כרבי הילא אע"ג דו פליג עלוי.
רבי שמואל בר נחמן שמע כולהון מן אהן קרייא: (ישעיהו כח)
ושם חיטה שורה ושעורה נסמן וכוסמת גבולתו. ושם חיטה- אלו
החיטים. שורה- זו שבולת שועל ולמה נקרא שמה שורה? שהיא
עשויה כשורה. שעורה- אלו השעורים. נסמן- זה השיפון.
וכוסמת- זה הכוסמין. גבולתו לחם. עד כאן גבולו של לחם.
ולמידין מן הקבלה?! א"ר סימון מן מה דכתיב (שם) ויסרו
למשפט אלהיו יורנו כמי שהוא דבר תורה.

א"ר סימון אילין נשייא דאמרין לא ניעול בנינן לכנישתא, אין
חמי ל' מילף, מילף הוא! לא עבדין טבאות. אלא ויסרו למשפט
אלהיו יורנו:

ר' יודא בר פזי בשם ר' יונתן דר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן
ברוקה היא. דתני ר' ישמעאל בנו של ר"י ב"ב אומר: יכול
מביא מנחת העומר מן הכוסמין ושבולת שועל והשיפון? ודין הוא ומה
אם החטים שכשרו לשאר כל המנחו' לא כשרו למנחת
העומר, דכתיב מנחה חדשה בשתה"ל—שהיא ראשונה לחטים כוסמין ושבולת שועל
והשיפון שלא כשרו לשאר כל המנחות, אינו דין שלא יכשרו
למנחת העומר! שעורי' יוכיחו שלא כשרו לשאר כל המנחות
וכשרו למנחת העומר!! לא אם אמרת בשעורין שמנחת סוטה
באה מהן, תאמר בכוסמין ושבולת שועל ושיפון שאין מנחת
סוטה באה מהן. יצאו החיטים מן הכתוב. וכוסמין ושבולת שועל
והשיפון מק"ו.

א"ר יוסי מי סבור סבר רבי יהודא בן פזי, שמנחת העומר באה
מן הכוסמין ושבולת שועל והשיפון?! אילו מן דאמר תאנים
שחורות עלי, שמא אינו מותר בלבנות אלא שחורות אמר לבנות
לא אמר!! והכא שעורה אביב אמר, שבולת שועל אביב לא

אמר! איך ס"ד שייכשר משיפון! -- "אביב" נאמר רק השעורה!

מתניתין דתני "חמשה" דברים אתיא כרי"ש בנו של ריב"ב... ברם כרבנן ג' מינין הן:
השיפון מין כוסמין, שבולת שועל מין שעורין. רבנן דקיסרין
בעין, מה תנינן ה' "מינים"? לא חמשה דברים!! שני דברים מין א'
ושני דברים מין אחד!

תמן תנינן 4:2 איזו מין במינו? החיטים אין מצטרפין עם הכל אלא
עם הכוסמין. השעורין מצטרפין עם הכל חוץ מן החיטים. והכא אמר
שהכל מצטרף!! ר' יוסי אמר ליה סתם. ר' יונה בשם ר' יוחנן תמן
בנשוק וכאן בבלול. בללן ממש-כולם מצטרפות. תני ר' חייא כן וכולן שבללן
תבואה קמחים ובציקות מצטרפות.

עירס עירבן בידיו האים עדיף מ"נשוק" לעניין צירוף? ראשי עיסיות? א"ר יוסי וההן
נשוק לאו כמעורס הוא!? את אמר אינו מצטרף, והכא אינו
מצטרף.

מהו שילקו על חלתן עיסה של 5 מינין דבר תורה? ר' יונה בשם שמואל
רבי יוסי רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש אין לוקין על חלתן
דבר תורה. א"ר יעקב בר אחא ר"ש בן לקיש כדעתיה דאיתפלגון
הפיגול והנותר והטמא ששחקן, רבי יוחנן אמר לא ביטלו זה את
זה. ור"ש בן לקיש אמר ביטלו זה את זה. ס"ל "איסורין מבטלין זא"ז" א"ר
יוסי ולא דמיין תמן אמר זה אסור וזה אסור. ברם הכא שני
דברים רבים על א' ומבטלין אותו! ואפשר דריו"ח מודה! וכבר ביטלו עד
שלא נעשו איסור. אילו אחד עשה חמש עיסיות מחמשה מינין, כל
אחד ואחד "כשיעור" ועירבו, ואמר רבי שמעון בן לקיש אין לוקין על
חלתן דבר תורה יאות:

הלל הזקן היה כורך שלשתן כאחת. א"ר יוחנן חלוקין על הלל
הזקן. והא ר' יוחנן כורך מצה ומרור! כאן בשעת המקדש, כאן

שלא בשעת המקדש אין אכילתן מה"ת ואפילו תימר כאן וכאן בשעת
המקדש שני דברים רבים על אחד ומבטלין אותו. משא"כ במצה ומרור לחוד
רבי יוסי בשם רבי אלעזר כשם שאין האיסורין מבטלין זה את זה
כך אין המצות מבטלות זו את זו: ושרי אפילו בזמן המקדש

סוגיא עמומה

רבי יהושע דרומיא בעי, עשה עיסה מחמשת המינין, וחזר ועשה
חמש עיסות ממין א', ועירבו. חיטים שבו מהו שיבטלו חיטים
שבו, ושעורין שבו מהו שיבטלו שעורין שבו? א"ר חייא בר אדא
לא כן אמר רבי יוסי שני דברים רבים על אחד ומבטלין אותו. אף
עיסה של ה מינין, הא אמרי' שגל מין ומין בטל, ופטור!!

לא צורכה דלא, עשה חמש עיסות מחמשה מינים ועירבן, וחזר
ועשה חמש עיסות מחמשה, ולא עירבן. חיטין שכן, מהו שיבטלו
חיטים שכן, ושעורי' שכן מהו שיבטלו שעורים שכן?

###

ואסורין בחדש מלפני הפסח. אית תניי תני מלפני הפסח ואית
תניי תני מלפני העומר. מ"ד מלפני הפסח- מסייע לר' יוחנן. מ"ד
מלפני העומר- מסייע לחזקיה. דא"ר יונה בשם חזקיה בשעת
הקרבן הקרבן מתיר, שלא בשע' הקרבן היום מתיר. ר' יוסי בשם
חזקי' בשעת הקרבן הקרבן מתיר. מודה חזקיה שלא בשעת
הקרבן היום מתיר. ר' יוחנן אמר בין בשעת הקרבן בין שלא
בשעת הקרבן היום מתיר

א"ר הילא טעמא דרבי יוחנן (ויקרא טו) עד עצם היום הזה מלמד
שהיום מתיר. יכול אפי' בשעת הקרבן? ת"ל (שם) עד הביאכם
את הקרבן אלהיכם. יכול הבאה ממש? ת"ל עד עצם היום הזה.
הא כיצד טול מבנתיים זמן הבאה. והיום מתיר...

מודה ר' יוחנן באיסור שהוא אסור. עד שעת הבאה איסורו מהו? רבי ירמיה אמר איסורו דבר תורה. רבי יונה ורבי יוסי תרווייהון אמרין איסורו מדבריהן. א"ר יוסי מיליהון דרבנן מסייעין לן. דתנינן תמן אין מביאין מנחות ובכורי' ומנחת בהמה קודם לעומר. ואם הביא פסול. ואמר רבי יהושע דרומיא רבי יונה רבי אימי בשם רבי יוחנן לא שנו אלא שלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר, אים עבר והביא מנחה מן החדש הא ששה עשר, אף לפני הבאת העומר עבר והביא כשר. אין תימר איסורו ד"ת היא, לא שנייא היא שלשה עשר היא ארבעה עשר היא חמשה עשר היא ששה עשר עבר והביא פסול!! ועוד מן הדא: דא"ר זעירא עלי' דרב, בר דעתון דבנוי דרבי חייא רבה הוא, רב ס"ל כבן של ר"ח הגדול=חזקי', שאסור עד שעת הבאה סבר כוותהון. אין תימר איסורו ד"ת, רב בר דעתיה דרבי יוחנן הוא!

והתנינן משחרב ב"ה התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור. אין תימר איסורו ד"ת ניחא. אין תימר איסורו מדבריהן, יש תקנה אחר התקנה!? א"ר יוסי בי רבי בון מפני הרחוקין. שאין יודעים מתי הוקרב, וחייבין מין הדין להמתין כל היום

רבי ירמיה בשם רבי חייא בין בשעת הקרבן בין שלא בשעת הקרבן, היום מתיר. אמר רבי הונא מתניתא דחזקיה פליגא עלוי. עד עצם היום הזה מלמד שהיום מתיר. יכול אפילו בשעת הקרבן? ת"ל עד הביאכם את קרבן אליהם.

והתנינן משחרב בית המקדש התקין ר"י ב"ז שיהא יום הנף כולו אסור! אלמא בזמן המקדש היה אסור עד הבאה! א"ר יונה איתתבת קומי רבי ירמיה, ואמר אין יסבור ריב"ז כרבי יודא. דרבי יהודא אמר סוכה

פרק 3 בברייתא והלא מן התורה אסור. ס"ל נמי בזמן המקדש, הבאה מתיר

תמן חשין לצומא רבא תרין יומין. צמו שני ימים יו"כ אמר לון רב חסדא

למה אתם מכניסין עצמכם למספק הזה המרובה חזקה שאין ב"ד מתעצלין. ואים היה מעברין אלול, הייתם יודעים בר אבוי דשמואל בר רב יצחק חש על גרמיה, חשש לעצמו וצם תרין יומין איפסק כרוכה זכשהפסיק הצום וכרך הלחם, נפטר מחולשה ודמך:

##אם השרישו קודם לעומר העומר מתיר. רבי יוסה אמר קודם להבאה. ההשרשה צריך להיות קודם "ההבאה" רבי יונה אמר קודם לקצירה. דווקא אים השריש קודם לקצירת העומר, העומר מתיר

אמר רבי יוסה הבאה מתרת להבאה. קצירה מתרת לקצירה. א"ר יונה קצירה מתרת הבאה=השרשה קודם לקצירה בעינן וקצירה.

[לפום כן רבי יוסי חווי בהגיד בו קצר לרבים ונטמא, חזר היחיד לאסורו. נאסר היחיד מלקצור]

קאי אדלעיל רבי יונה אמר קודם לקצירה. רבי יוסי אמר קודם להבאה. א"ר יונה מילתיה דכהנא מסייע לי. דכהנא אמר: (ויקרא ג) ואם תקריב מנחת ביכורים לה' - זו ביכירה האחרת לא ביכירה. הגע עצמך אפילו עשבים אפי' השרשה, העומר בא ומתיר, ולא קודם לקצירה אנן קיימין?! ## אלמא "השרשה קודם ל"קצירה" בעינן"

ועוד מן הדא דתני: המנכש בשלשה עשר ונתלש הקלח בידו הרי זה שותלו במקום הטינא אבל לא במקום הגריד. הרי יש כאן שלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר ומקצת היום ככולו!! ולמה לי 13 הרי ביום ב' 14 סגי! אל' בעי' השרשה קודם קצירה! אמר רבי יוסי מילתיה דרבי אבינא מסייע לי דאמר ר' אבינא תיפתר כהדא מתניתא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר. אבל במקום שנהגו לעשות מלאכה בארבעה עשר לא בתלוש שמא במחובר?! אשכח תני מקום שנהגו לעשות מלאכה בתלוש עושין אפילו במחובר:

ואם לאו אסורים עד שיבא עומר הבא: רבי לעזר שאל מהו
שיביא העומר של שנה הבאה מהן? מתבואה שהשריש והביא שליש אחר העומר של אשתקד
אפשר לומר חדש וישן אין תורמין ומעשרין מזה ע"ז ואת אמר
הכן?! איך יתיר עומר ה"ישן" תבואה של שנה זו = חדש התיבון הרי שאר המינין הרי
הן תלוין בעומר. ואין העומר בא מהן. לא אם אמרת בשאר
המינין שלא כשרו למנחת העומר תאמר בשעורין שכשרו למנחת
העומר. שמא יכול להביא אף מן הישן?

חברייא בשם רבי לעזר: ראשית קצירך ולא סוף קצירך. רבי
זעירה בשם רבי אלעזר ביכורין אין אלו ביכורין. מה נפק
מביניהון? עבר והביא. על דעתהון דחברייא פסול. על דעתיה
דר"ז כשר:

דברי חכמים רבי יוסי בי רבי בון רבי חייא בשם רבין בר חייה:
והן שהביאו שליש לפני ר"ה אבל אם הביאו שליש לאחר ר"ה
העומר בא מהן:

הלכה ב משנה האוכל מהן כזית מצה בפסח יצא ידי חובתו.
כזית חמץ חייב בהיכרת. נתערב אחד מהן בכל המינין הרי זה
עובר בפסח

הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בהן דברי ר"מ. וחכמים
אומרים הנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהן, הא לר"מ- אסור בכל
וחייבים בחלה ובמעשרות:

גמרא אמר רבי יעקב בר זבדי זאת אומרת שלוקין על חלתן דבר
תורה. אים עירב 5 מינים ועשה עיסה, (ול"א כל מין בטל) רבי ירמיה בשם רבי חייא
בר ווא תיפתר שאכל כזית מזה וכזית מזה. אמר רבי יוסי אפי'
תימר כזית מכולהן. שנייא היא שכולהן לשם חמץ. מחלפא
שיטתי' דרבי יוסי. תמן הוא אומר שני דברים רבין על א'

ומבטלין אותו, וכא הוא אמר הכין! א"ר יוסי ב"ר בון כיני מתניתא אי כזית מזה וכזית מזה.

הא הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בכל אף שאר מיני דגן, כרבנן.
רבי חייא בשם רבי יוחנן כיני מתניתא הנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהם

מה נן קיימין? אם באומר "פת תורה" מעתה אף האומר "תבואת תורה" יהא אסור בכל! דכתיב ותבואת הכרם. אי באומר פת סתם אין לך קרוי פת סתם אלא חיטין ושעורין בלבד! אמר רבי יוסה קיימתי במקום שאוכלין פת כל, אין לך קרוי פת סתם, אלא חמשת המינים בלבד:

הלכה ג משנה אלו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות: הלקט והשכחה והפאה וההבקר ומעשר ראשון שנטלה תרומתו ומע"ש והקדש שנפדו ומותר העומר ותבוא' שלא הביאה שליש. רבי לעזר אומר תבואה שלא הביאה שליש פטורה מן החלה:

אלו חייבי' במעשרות ופטורין מן החלה: האורז והדוחן והפרגין durra panic והשומשמין והקטניות ופחות מחמשת רבעים בתבואה. הסופגנין והדובשנין והאיסריטין, spongy-cakes, honey-cakes, paste-balls, pancakes וחלת המשרת. והמדומע פטורין מן החלה:

גמרא רבי הושעיה שאל לכהנא מניין שהן חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות? א"ל לא תימר לי, "תרימו" "וכן תרימו" חזר ואמר מארבע עשרה. מה ארבע עשרה חייבין בחלה ופטורים מן המעשרות אף אילו חייבין בחלה ופטורין מן המעשרות.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי זה אחד משלשה מקריות שהן מחזורין בתורה (דברים טו) ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך. מה שיש לך ואין לו את חייב ליתן לו יצא הבקר שידך וידו שווין בו

היא לקט היא שכחה היא פאה היא הבקר:

מעשר ראשון שנטלה תרומתו. ומכיון שנטלה תרומתו לאו כחולין הוא? ^{פשיטא שפטור} תיפתר שהקדימו בשיבולין דאמר רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש מעשר ראשון שהקדימו בשיבולין פטור מתרומה גדולה. א"ר יוסי כתיב (במדבר יח) את כל חלבו את מקדשו ממנו. לא חלבו וחלב חבירו. א"ר יוסי כתיב (שם) והרמותם ממנו את תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא תרומה ומעשר מן המעשר.

מתי אמרי' שפטורה מתרו"ג? בשמירה ואח"כ הפריש תרומת מעשר שבו. אבל אם הפריש תרומת מעשר ואח"כ מירחו לא בדא. כשהפריש ממנו עליו אבל אם הפריש ממקום אחר עליו לא בדא: דשפיר קרינן ביה "חד הפרשה ולא תרי הפרשות"

מע"ש והקדש שנפדו: רבי זעירא רבי יוסי רבי אחא בר עוקבא רבי הלל בן הליס מטא בה בשם רבי יודה דמן הדא: מעשר שני שהקדימו בשיבולין, פטור מתרומה גדולה. רבי יונה בעי כמ"ד אינו כנכסיו, =מע"ש ממון הקדש ברם כמ"ד כנכסיו הוא, חייב. א"ל אוף אנא סבר כן.

####*סוגיא עמומה*

הוי מע"ר הואיל וכל עמא מודיי שהוא כנכסיו חייב הוי פליגי היא. מ"ד חייב, (כשהקדים מע"ר בשבליים) אפילו תרומה שבו, תרו"מ שבו, חייב בת"ג??? חייבת. ומ"ד פטור, אפילו חולין שבו, פטורין. מתרומה גדולה

מאן דאמר חייב, מע"ר שהקדימו... עשאו (מעשר ראשון הלז שהקדימו בשבלין) תרומת מעשר על מקום אחר, האים זה סיבה לפוטרו מת"ג? ???מה את עביד לה, כגדיש שנדמע? כעיסה שנדמעה? אים נתערב בגדיש

של חולין, תרומה, ועשה ממנו עיסה—חייבת בתרומה. משא"כ כשנתערב עיסה של תרומה בעיסה של חולין, פטורה מחלה ר' יוחנן אמר אנא בעיתה. ר' יאשיה אמר אנא בעיתה. מה בין גדיש שנדמע, לעיסה שנדמעה? גדיש שנדמע את אמר חייב. עיסה שנדמעה את אמר פטורה. רבי תנחומא בשם רבי חונא: גדיש שנדמע, עד שלא נדמע, עבר והפריש ממנו תרומה אינה תרומה!? עיסה שנדמעה עד שלא נדמעה עבר והפריש ממנה חלה אינה חלה. דתנינן תמן המפריש חלה קמח אינה חלה וגזל ביד כהן: ???קשה להבין השייכות ###

ומותר העומר: מתני' דלא כר"ע. דר"ע מחייב בחלה ובמעשרות: ותבואה שלא הביאה שלישי: מה טעמא דרבנין? נאמר לחם בפסח ונאמר לחם בחלה, מה לחם הנאמר בפסח דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ, אף לחם שנאמר בחלה דבר שהוא בא לידי מצה וחמץ. מ"ט דרבי לעזר? (במדבר יח) כתרומת גורן כן תרימו אותה. מה תרומת גורן מפירות שהביאו שלישי אף זו מפירות שהביאו שלישי. ולית לי' לרבי לעזר לחם לחם!? אשכח תני בשם רבי לעזר אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה י"ח בפסח.

מהו שחייבי' על לחם של תבואה שלא הביאה שלישי משום חדש? א"ר יודן כתיב (ויקרא כג) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו. את שחייבי' על קלי שלו משום חדש, חייבים על לחם שלו משום חדש. את שאין חייבין על קלי שלו משום חדש, שא"א לעשות קלי מחטה שלא הביא שלישי אין חייבין על לחם שלו משום חדש.

א"ר זעירא כתיב (דברים יד) עשר תעשר את כל תבואת זרעך דבר שאינו נזרע ומצמיח יצא פחות משליש שאם נזרע אינו מצמיח. פשיטא על דרבנין בההן פחות משליש שאינו נגרר לעניין המעשרות. רבי חייא בר יוסף שאל על דעתיה דרבי לעזר, מהו שיהא נגרר לעניין חלה כעיסת האורז?

שמואל בר אבא בעי אי זה חדש וישן שבחלה? שתי שדות, אחת הביאה שליש, ואחת פחות משליש. לחלה אחת, ומפריש מזה על זה.

למעשרות שתיים. הראשון שייכת לשנה שעברה, והשני מתעשרת להבא

אחת פחות משליש ואחת עשבים. לחלה שתיים, ולמעשרות אחת. אחת הביאה שליש ואחת עשבים. בין לחלה בין למעשרות שתיים.

####בנתיים מהו? רבי יונה בשם ר"ש בן לקיש בנתיים כבראשונה.

רבי יוסי בשם ר"ש בן לקיש בנתיים כבאחרונה. איזו בנתיים?

העושה עיסה מן הטבל, חלה חייבת בתרומה ותרומה חייבת

בחלה. חטים שעשה ממנו העיסה, הביאו שליש בשנה זו, ומפריש ממנו חלה+תרומה מאת החלה—יש

לעין מה דין של התרומה, שמא דינה כהחלה, ושייכת לשנה שעברה

מנין שהחלה חייבת בתרומה? רבי יצחק בשם רבי שמואל בר

מרתא בשם רב (במדבר טו) חלה תרימו תרומה, מחלה תרימו

תרומה. מניין שהתרומה חייבת בחלה? מן קושוי פתרינ הדין

קרייא: מאותה שכתוב בה "ראשית" תרימו חלה:

הסופגנין- טריקט'. a "pulled" dough. הדובשנין- מליגאלה. honey and milk.

cake והאיסקריטין- חליטין דשוק. (a dumpling sold in the market (with oil. וחלת

מסרה- חליטין דמיי.

רבי יוחנן אמר טריקטא חייבת בחלה ואומר עליו המוציא לחם

מן הארץ. ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. ר"ש בן לקיש אמר

טריקטא אינה חייבת בחלה ואין אומרין עליו המוציא לחם מן

הארץ ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח.

רבי יוסי אמר תרתי: ר' יוחנן אמר טריקטא חייבת בחלה ואומר

עליה המוציא לחם מן הארץ ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.

ר"ש בן לקיש אמר טריקטא אינה חייבת בחלה ואינו אומר עליה

המוציא לחם מן הארץ ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. רבי

יוסי אמר חורי: רבי יוחנן אמר כל שהאור מהלך תחתיו, אף שלא נאפה בתנור חייב בחלה ואומר עליו המוציא לחם מן הארץ ויוצא בו ידי חובתו בפסח. רבי שמעון בן לקיש אמר כל שהאור מהלך תחתיו ולא נאפה בתנור אינו חייב בחלה ואין אומרים עליו המוציא לחם מן הארץ ואין אדם יוצא בו י"ח בפסח. א"ל ר' יוחנן ובלבד ע"י משקה.

מתני' פליגי על ר' יוחנן: הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין וחלת המשרת והמדומע, פטורה מן החלה. פתר לה בסופגנין שנעשו בחמה. ואין יוצאין בסופגנין שנעשו בחמה.

יוצאין מצוות מצה בסופגנין שנעשו באור. ולית הדא פליגא על ר"ש בן לקיש! פתר לה כשהיה האור מהלך מן הצד מודה ר"ל דהוי פת

מיליהון דרבנין פליגי. כהנא שאל לשמואל לא מסתברא בהון מדומע דתנינן הכא, שרובה תרומה תרומה. מה שפוטרת משנתינו "מדומע",

דווקא כשרובה תרומה א"ל אוף אנא סבר כן. אלא כד תיסוק לארעא דישראל את שאל לה. כד סלק להכא שמע רבי יסא בשם רבי יוחנן אפילו סאה אחת שנפלה על תשעים ותשע חולין. פטורה מחלה

א"ר אבהו כד משיב רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן הסאה פוטרת את הכל?! אמר ליה ר"ל וכי עיגול בעיגולין תרומות 4:8 דבר ברי שהתרומה עולה בידו? ואת אמרת דבר קל הוא, אף הכא קל הוא! הקילו בביטול! ויתביניה, שנייא היא בעיגולין ש"כבר" בטלו, רבי יונה ורבי יוסי תריהון בשם רבי זעירא אפילו חיטין בחיטין טוחן ומתיר! למה הקילו כ"כ אפי' "לטחון" המדומע, ולפטרו מן החלה!

פחות מחמשת רבעים בתבואה. א"ר אבונא הדא אמרה כשהיו "פחות" מחמשת רבעים. פטור מחלה אבל אם היו חמשת רבעים מצומצמין לא בדא.

ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' אבונא לא על הדא אתאמרת, אלא על
הדא: דאמר ר' יוחנן מדומע פטור מן החלה. ספק מדומע והנאכל
משום דימוע??? חולין שנאכל על טהרת תרומה חייב בחלה. עליה ר' יוסי בי
רבי בון בשם רבי אבונא: הדא דאיתמר כשהיו יותר מחמשת
רבעים, אבל אם היו חמשת רבעים מצומצמין פטורה מן החלה:
הלכה ד משנה עיסה שתחילתה סופגנים תחילה כוונתו לעשות spongy-cakes
וסופה סופגנים פטורה מן החלה. תחילתה עיסה וסופה סופגנין,
תחילתה סופגנין וסופה עיסה, חייבת בחלה.

וכן הקנובקאות חייבות

המעיסה- ב"ש פוטרין וב"ה מחייבין. החליטה- ב"ש מחייבין
וב"ה פוטרין

חלות תודה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו פטור למכור בשוק חייב:
גמרא חדא איתא שאלת לרבי מנא, בגין דאנא בעיית למיעבד
אצוותי אטרי אני רוצה לעשות עיסתי (preserved-dough (noodles מהו דינסבנה
ותהא פטורה מן החלה? אמר לה למה לא?! אתא שאיל לאבוי.
אמר ליה אסור שמא תימלך לעשותה עיסה:

וכן הקנובקאות חייבות. ריב"ל אמר: שלא תאמר הואיל והוא
עתיד להחזירה לסולתה תהא פטורה מן החלה.

אמר ר' בא בר זבדא עיסה מוכרין חייבת בחלה. שלא תאמר
הואיל הואיל והוא עתיד להחזירה לסולתה תהא פטורה מן
החלה.

רב אמר עיסת כותח חייבת בחלה. אמר ר' בון שמא תימלך
לעשותה חררה לבנה.

אמר ר' מנא צריכין אנו מכרזין באילין דעבדין עביצין חביצא דייאון
עבדון לון פחות מכשיעור, דאינון סברן שהיא פטורה והיא

חייבת:

תני רבי ישמעאל בי ר' יוסי אמר משום אביו אי זו היא המעיסה?
הנותן חמין לתוך קמח. חליטה? קמח לתוך חמין. איתה חמי
נחלטה כל צורכה ב"ש מחייבין, לא נחלטה כל צורכה ב"ש
פוטריין?! ר' יוסי ר' יסא בשם חזקיה בשם רבי חייה בשם רבי
הושעיא שני תלמידים שנו אותה. תנאי נינהו אליבא דב"ש רבי אימי בשם
רבי יוחנן על הדבר הזה הלכתי אצל ר' הושעיא רובא לקיסרין
ואמר לי שני תלמידים שנו אותה.

וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא הנאפה בתנור חייב.
באילפס ובקדירה פטור.

אי זהו חלוט ברור? א"ר זעירא כל שהאור מהלך תחתיו. אמר
רבי יוסי אפי' האור מהלך תחתיו, מכיון שהוא עתיד לעשותו
בצק חייב בחלה.

קמח קלי שעשאו בצק חייב בחלה. רבי יוסי בשם רבי יוחנן והוא
שאפיין.

חלות תודה ורקיקי נזיר עשאו לעצמו פטור - דכתיב ראשית
עריסותיכם ולא של הקדש. למכור בשוק חייב - לא בדעתו הדבר
תלוי. בדעת הלקוחות הדבר תלוי, שמא ימצא הלקוחות??? שרוצים
לאכלם ונטבלו מיד:

הלכה ה' משנה נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה.
ונשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור, אם אין בשל אחת מהן
כשיעור, פטורה מן החלה:

עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה, חייבת בחלה
ומערבין בה ומשתתפין בה ומברכין עליה ומזמנין עליה ונעשית
בי"ט ויוצא בה אדם י"ח בפסח. ואם אין הרועים אוכלין ממנה,

אינה חייבת בחלה ואין מערבין בה ואין משתתפין בה ואין מברכין עליה ואין מזמנין עליה ואינה נעשית בי"ט ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.

בין כך ובין כך מטמא טומאת אוכלין:

גמרא הממריח כריו של חבירו שלא מדעתו, רבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. ר' יוחנן אמר נטבל. ר"ש בן לקיש אמר לא נטבל. מתיב ר"ש בן לקיש לריו"ח. והתנינן וכן נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור, אם אין בשל אחת מהן כשיעור, פטורה מן החלה. ואין בשל כולהן כשיעור?! אל' אין חבירו גורם חיוב! א"ל שנייא היא שכן העושה עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה. א"ל והתנינן נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה! א"ל לא תתיביני נחתום. נחתום לא בדעתו הדבר תלוי. בדעת הלקוחות הדבר תלוי. שמא ימצא לקוחות והוא חוזר ועושה אותה עיסה. ומוכרו לאיש אחד בלבד

א"ל והתנינן חורי הנמלים שלנו בצד הערימה חייבת, הרי אילו חייבין. הא בצד ערימה פטורה, פטורין. אל' נמלים אינם עושים "מירוח" וה"ה חבירו! א"ר יונה אמר לו ר' יוסי ר' אבהו בשם רבי יוחנן משום יאוש. והו"ל הפקר ופטור ממעש' שמואל בר אבא אמר והן שגררו שבלים. ולא עשו שום מירוח...

מתיב ריו"ח לר"ש בן לקיש: והתנינן הקדישן עד שלא נגמר, וגמרן הגיזבר ואחר כך פדיין, פטורין. הרי גזבר כאחר הוא, ואת אמרת מה שעשה עשוי! =מירוח "אחר" מהני לפטור! א"ל תיפתר כמאן דאמר גיזבר כבעלים. {ודלא כרבי יוסי. דרבי יוסי אמר הוא גיזבר הוא אחר}

ר' חנניה חברון דרבנין בעי, ואפילו יש בשל אחת מהן כשיעור,

יעשה כדבר שלא נגמרה מלאכתן ויהא פטור מן החלה! דהא צריך
"להחזיר" לכ"א דא"ר יוסי בשם רבי זעירא רבי יונה רבי זעירא בשם
רבי לעזר: אף במה שבלגין לא נטבל. הוציא יין מן הבור (שלא נגמר מל') ונתנה בלגין
לשתות מפני שהוא עתיד להחזיר לדבר שלא נגמרה מלאכתו: לבור

איזהו עיסת כלבים? ר' שמעון בן לקיש אמר כל שעירב בה
מורסן. מתניתא אמר "בזמן" שהרועין אוכלין ממנה. פעמים שאין
הרועים אוכלים ממנה. מחמת המורסן

רבי יוחנן אמר כל שעשה כעבין. צורה נאה teeth ותני כן עשאן כעבין
חייבת עשאה לימודין shingles פטורה.

רבי בא בשם שמואל רבי אמי בשם רבי חייה רובא: אפילו עשה
קלוסקין גלוסקא יפה והא תנינן אם אין הרועין אוכלין ממנה! תיפתר
שעשאה משעה ראשונה שלא יאכלו הרועים ממנה:

ונעשית ביו"ט. מתני' דר' שמעון בן אלעזר. דתני אין עושין מי"ט
למוצאי י"ט. והתני ממלאה אשה קדירה בשר אע"פ שאינו אוכל
ממנה אלא חתיכה אחת. קומקום חמין אע"פ שאינו שותה ממנו
אלא כוס אחד. אבל לאפות אותה, אינה אופה אלא צורכה. ר'
שמעון בן אלעזר אומר ממלאה היא אשה את התנור פת מפני
שהפת יפה בשעה שהתנור מלא: ה"ן כיון שרועים אוכלים, מותר לאפות אפילו הרבה

תני: מצה גזולה אסור לברך עליה. א"ר הושעיא על שם (תהלים
י) ובוצע ברך ניאץ ה'. א"ר יונה הדא דתימא בתחילה אבל
בסוף, גזל חטים וטחנן לא. דמים הוא חייב לו.

רבי יונה אמר אין עבירה מצוה. רבי יוסי אמר אין מצוה עבירה.
א"ר הילא "אלה המצות" אם עשיתן כמצותן הן מצות ואם לאו
אינן מצות:

הלכה ו משנה החלה והתרומה חייבין עליה מיתה וחומש

ואסורה לזרים והן ניכסי כהן ועולין באחד ומאה. וטעונין רחיצת ידיים והערב שמש ואינן ניטלין מן הטהור על הטמא. אלא מן המוקף ומן הדבר הגמור.

האומר כל גורני תרומה וכל עיסתי חלה לא אמר כלום עד שישיר מקצת:

גמרא רבי יודה בר פזי רבי חנין בשם רבי שמואל בר רב יצחק: חלה חולין הוא חלה=חולין הייתי אומר מותר לגלגל בהן. לאכלן. לפום כן צריך מימר החלה והתרומה חייבים עליהן מיתה וחומש. עשר מצות אדם עושה עד שלא יאכל פרוסה. משום לא תחרוש. בל תזרע. בל תחסום. לקט. שכחה. ופיאה. תרומה. ומע"ר. ומע"ש. וחלה. רבי יצחק אתי מיסב, לידוי הוא פשט עשרתי אצבעתיה ואמר: הרי קיימתי עשר מצות: תרומה לה'- זה שם המיוחד. חלה על הכל. תרומה על הכל. מניין שלא עשה כלום עד שישיר מקצת? ת"ל מראשית ולא כל ראשית:

מסכת חלה פרק ב

הלכה א משנה פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ חייבין בחלה. יצאו מיכן לשם, רבי ליעזר מחייב ור"ע פוטר. עפר ח"ל שבא בספינה לארץ, חייב במעשרות ובשביעית. אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שהספינה גוששת. עיסה שנילושה במי פירות חייבת בחלה ונאכלת בידים מסואבות. האשה יושבת וקוצה חלתה ערומה מפני שהיא יכולה לכסות את עצמה אבל לא האיש:

גמרא פירות חוצה לארץ כו' יצאו כו'. כתיב (במדבר טו) אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם חייבין. אין אתם חייבין חוץ לארץ.

תני זו דברי רבי מאיר. אבל דברי רבי יהודה: פירות ח"ל שנכנסו לארץ, ר"א פוטר ור"ע מחייב. מה טעמו דר"א? לחם הארץ- לא לחם ח"ל. מ"ט דר"ע? אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה- שמה אתם חייבין בין בפירות הארץ בין בפירות חוץ לארץ. מה מקיים ר"א טעמא דר"ע "אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה"?

חברייא בשם ר' לעזר, ר' בא בשם ר' לעזר, ר' הילא בשם ר' שמעון בן לקיש, כך משיב ר"ע את ר' ליעזר אין את מודי לי בשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצאו קמחין וסלתות שהן חייבין בחלה. ולא גידולי פטור הן?! והוא מקבל מיניה. א"ר יוסי תמיהני איך ר"ע מוטיב את ר' ליעזר והוא מקבל מיניה. תמן עד שלא נכנסו לה למפריעה ירשו! דא"ר הונא בשם רבי שמואל בר נחמן: לזרעך "אתן" אין כתיב כאן אלא לזרעך "נתתי" כבר נתתי.

מה מקיים ר"ע טעמא דר' ליעזר? "לחם הארץ" בספינה שנכנסה לארץ. אם קירמו פניה מן החוט ולפנים חייבת. מן החוט ולחוץ פטורה. דווקא כשנעשה "לחם" בארץ! על דעתיה דר"ע היא ספינתה, היא עיסת הגוי, היא הכנסתן, שהכל הולך אחר קרימה בתנור. אים קרם אחר שנכנס הספינה/נתגייר/נכנסו לארץ ומצאו עיסה--חייב

מודין חכמים לר"ע בהכנסתן לארץ כשנכנסו בנ"י לארץ שהכל הולך אחר קרימה בתנור. מן מה דר"ע מטיב לר' ליעזר והוא מקבל מינה: ר' יונה בעא קומי ר' ירמיה, בשעה שנכנסו ישראל לארץ ומצא קמה לחה, מהו שתהא אסורה משום חדש? א"ל למה לא! עד

כדון לחה אפילו יבישה? א"ל אפילו יבישה! אפי' קצורה? מעתה
 אפילו חיטין בעלייה? כך אני אומר לא יאכלו ישראל מצה בלילי
 הפסח! א"ר יונה מן דנפקות תהית דלא אמרת ליה נתחרטתי שלא אמרתי לו
 שנייא היא שמצות עשה דוחה למצות לא תעשה. על דעתי דרבי
 יונה דו אמר מצות עשה דוחה בלא תעשה אע"פ שאינה כתובה
 בצידה נחא. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר אין מצות עשה דוחה
 למצות בלא תעשה אלא אם כן היתה כתובה בצידה? מה שיהיו
 תגרי גוים מוכרין להם. וכרבי ישמעאל. דרבי ישמעאל אמר כל
 ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו, שבע
 שכיבשו ושבע שחילקו. ואז נוהג חדש. התיב רבי בון בר כהנא והכתיב
 (יהושע ב) ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח. לא בששה
 עשר?! אל' נאסר להם חדש! התיב ר' לעזר בי רבי יוסי קומי ר' יוסי
 והכתיב (במדבר לג) ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה
 לעיני כל מצרים. לא בחמשה עשר יצאו?! שמא הותר להם חדש....
 יצאו מיכן לשם, ר' אליעזר מחייב ור' עקיבה פוטר. א"ר ליעזר
 מן אתריה ורבי עקיבה מן אתריה. ר' ליעזר מן אתריה, מ"ט דר'
 ליעזר? לחם הארץ- בכל מקום שהוא. ר' עקיבה מן אתריה מ"ט
 דר' עקיבה? אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה. שמה אתם
 חייבין. ואין אתם חייבין חוץ לארץ.
 רבנין דקיסרין בשם רבי חנינה במחלוקת: כל מקום אשר תדרך
 כף רגלכם בו לכם יהיה. דברים 11:24 אין בכלל אלא מה שבפרט.
 וכרבי יודה. מתיבין לרבי יודה, אם בספרי עיירות העומדות על הגבול ארץ
 ישראל, והכתיב מהמדבר והלבנון הזה ועד הנהר הגדול נהר
 פרת כל ארץ החתים ועד הים הגדול מבוא השמש יהיה גבולכם!
 אלא אם אינו ענין לספרי ארץ ישראל, תניהו ענין לספרי ח"ל.
 מעתה מה שהיה דוד הולך ומכבש בארם נהרים ובארם צובה יהו

חייבין בחלה? שנייא היא שהיה דוד מניח ספרי ארץ ישראל ומכבש ספרי ח"ל. הוי בעיי מימר, מה דאמר תמן ספרי חו"ל חייב אוף הכא חייב. קודם ירושה וישיבה מה דאמר תמן פטור אוף הכא פטור. אפילו כמאן דאמר תמן פטור, הכא חייב, כיון שנכנסו ישראל נתחייבו.

כתיב (מלכים ב יד) הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא אשר מגת החפר. רבי חנניה ורבי מנא חד אמר כל מה שכיבש יהושע כיבש זה. ירבעם בן יואש וחרנה אמר יותר ממה שכיבש יהושע כיבש זה. תנא רבי סידור מסייע לרבי מנא: ימים קלים עשו ישראל באותה הארץ. אלמא כיבש יותר מיהושע—ולא היה ימים רבים עפר חוץ לארץ שבא לסוריא, נעשה כסוריא. יצא משם מסוריא לכאן נתחייב.

אמר רבי יודה אימתי בזמן שהספינה גוששת. א"ר חגי רבי יודה כדעתיה דרבי יודה ביצה 5:4 פוטר במים לפי שאין בהן ממש. ה"ן בעינן דווקא נוגע בארץ א"ר אבין לא מסתברא דלא, מחלפא שיטתיה! לא היתה הספינה גוששת, כמו שהספינה גוששת אי"צ "גוששת" ממש לא היתה ספינה גוששת, מעשרותיה מהלכה. תורמין ממנה על עציץ שאין נקוב ומעציץ שאין נקוב עליה. כהדא דתני עציץ שאינו נקוב מעשרותיו מהלכה ותרומתו אינה מדמעת ואין חייבין עליו חומש.

רבי הילא בשם ר' לעזר: הקונה עציץ נקוב בסוריא אף על פי שלא קנה עפר שתחתיו, וקרקע שעל גביו קנה, לחייבו למעשרות ולשביעית, אפילו נתון על גבי שתי יתידות, אף רבי יודה מודי בה. מה בינו לבין הספינה? ספינה עולה ויורדת וזה

במקומו הוא:

רבי יוסי בי רבי חנינה אמר דרבי אלעזר בן יהודה איש בירתותא
היא. עיסה שנילושה במ"פ חייב בחלה דתנינן תמן טב"י 3:4 רבי לעזר בן יהודה
איש בירתותא אומר משם רבי יהושע: פסל את כולה. ורבי
עקיבה אומר משמו: לא פסל אלא מקום מגעו. מ"ד "לא פסל.." סבר אין מ"פ
"חיבור" — וה"ה לחלה

רבי שמעון בן לקיש אמר מה פליגין? כשהוכשרה ואחר כך
נילושה, שמי פירות מחוורין להכשיר. אבל אם נילושה ואח"כ
הוכשרה, אין מי פירות מחוורין להכשיר. ??? אים כבר הוכשרה לפני לישא, מהני
מ"פ לחבר לראב"י, אבל הוכש' אח"כ, לכו"ע ל"מ "ההכשר"

רבי חייה בשם רבי יוחנן דברי הכל היא. אף על גב דרבי עקיבה
אמר תמן, אין מי פירות מחוורין לטומאה. מודי הוא הכא, שמי
פירות מחוורין לחלה.

רבי בא רבי חייה בשם רבי יהושע בן לוי אין לך מחוור אלא
שבעת המשקין בלבד. רבי יוסי בעי, מה איתאמרת לחלה?
לטומאה? אין תימר לחלה, כ"ש לטומאה. אין תימ' לטומאה, הא
לחלה לא. אף שאר משקין מהני לחיבור רבי יונה כדעתיה דרבי יונה תני
דרבי שמעון בן יוחי. רבי יהושע בן לוי תני דרבי שמעון בן יוחי:
דתני רבי שמעון בן יוחי רבי טרפון אומר נאמר כאן חלה. ונאמר
להלן (ויקרא ח) חלת לחם שמן. מה חלה שנאמר להלן עשויה
בשמן. אף חלה שנאמר כאן עשויה בשמן. ושמן אחד משבעת
המשקין הוא.

רבי יוסי בשם רבי שבת, רבי חייא בשם רבי שמעון בן לקיש:
לחלה לעשות חלתו בטהרה ולנטילת ידים אדם מהלך ארבעת מילין. ר'
אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה הדא דתימר לפניו אבל לאחריו אין

מטריחין עליו. שומרי גנות ופרדיסין מה את עבד לון כלפניהן?
כלאחריהן? נישמענה מן הדא: האשה יושבת וקוצה חלתה
ערומה. והדא אשה לא בתוך ביתה יושבת ותימר אין מטריחין
עליה. ללבוש והכא אין מטריחין עליו. לטבול

תני המים שלפני המזון רשות ושל אחר המזון חובה. אלא
שבראשונים נוטל ומפסיק, ובשניים נוטל ואינו מפסיק. מהו
מפסיק? ר' יעקב בר אחא אמר נוטל ושונה. ר' יעקב בר רב יצחק
בעי נוטל ושונה, ואת אמרת רשות!? אית דבעי מימר ארבעת
מילין, ואת אמרת רשות!? אמר רבי יעקב בר אידי על הראשונים
נאכל בשר חזיר. ועל השניים יצאת אשה מביתה. ויש אומרים
שנהרגו עליה שלש נפשות. ע"י יומא 83ב

הדא אמרה עגבות אין בהן משום ערוה. הדא דאת אמר לברכה.
אבל להביט אפילו כל שהוא אסור. כהדא דתני המסתכל בעקיבה
של אשה כמסתכל בבית הרחם. והמסתכל בבית הרחם כילו בא
עליה. שמואל אמר קול באשה ערוה מה טעם (ירמיהו ג) והיה
מקול זנותה ותחנף הארץ וגומר.

רב הונא אמר: עומד הוא אדם על הצואה ומתפלל ובלבד שלא
יהא בשרו נוגע בצואה. ישב ולא קינח אסור. א"ר מנא אף על גב
דלא אמר ר' יוסי הדא מילתא, אמר דכוותה. דרב הונא אמר:
עומד הוא אדם על גבי צואה ומתפלל ובלבד שלא יהא בשרו
נוגע בצואה. ישב ולא קינח הרי בשרו נוגע בצואה!

הלכה ב משנה מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה יעשנה קבין
ואל יעשנה בטומאה. ורבי עקיבה אומר יעשנה בטומאה ואל
יעשנה קבין שכשם שהוא קורא לטהורה כך הוא קורא לטמאה.
לזו קורא חלה בשם ולזו קורא חלה בשם. אבל קביין אין להן

חלה בשם.

העושה עיסתו קבין ונגעו זה בזה פטורין מן החלה עד שישוכו.

רבי אליעזר אומר אף הרודה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה:

גמרא מה פחות מארבעת מיל יעשנה בטהרה. ארבעת מיל יעשנה קבין, אי ארבעת מיל יעשנה בטהרה יותר מארבעת מיל יעשנה קבין? נשמעינ' מן הדא דא"ר חייא בר ווא כגון קיסרין. חייב ללכת וקסרין לאו ארבעת מילין היא?! הדא אמרה ארבעת מיל יעשנה בטהרה יותר מארבעת מיל יעשנה קבין. ר' אמי הורי בכפר שמי, לעשות עיסה גדולה בטומאה. והלא אין שם ארבעת מילין! מכיון דנהרא מפסיק, כמי שיש שם ארבעת מיל.

מתנית' דאסר ר' אמי לעשותה קבין דר"ע. דר"ע אמר יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין. עיסה גדולה היתה, נוח היה לו להלך כמה ולא לעשותה קבין. מעולם לא "אסרו"...

מחלפה שיטתיה דר"ע תמן הוא אמר נוטל מקב חלה וכא הוא אמר הכין! שאין מפרישין מקב! תמן לשעבר בדיעבד אים הפריש, חיילא ברם הכא לכתחילה:

רבי יונה רבי חייה בשם רבי יוחנן רבי יוסי רבי אימי בשם רבי יוחנן והן שנשכו. אית תניי תני הסל מצטרף ואין התנור מצרף. ואית תניי תני התנור מצרף ואין הסל מצרף. אמר רבי יוחנן איתיתיה מדחילפיי: נשכו, כאן וכאן מצרף. לא נשכו, כאן וכאן אינו מצרף.

מתניתא כגון אילין ריפת' דבבל: רכים הם ונושכים זא"ז בסל

הלכה ג משנה המפריש חלתו קמח, אינה חלה, וגזל ביד כהן. העיסה עצמה - חייבת בחלה. והקמח - "שהפריש" אם יש בו כשיעור, חייבת בחלה. ואסורה לזרים. דברי רבי יהושע. אמרו לו מעשה

וקפשה זקן זר את הקמח אמר להן אף הוא קילקל לעצמו ותיקן לאחר.

חמשת רבעים קמח חייבין בחלה, הן ושאורן וסובן ומורסנן חמשת רבעים, חייבין. ניטל מורסנן מתוכן וחזר לתוכן הרי אילו פטורין.

שיעור החלה אחד מעשרים וארבעה. העושה עיסה לעצמו והעושה למשתה בנו אחד מעשרים וארבע'. נחתום שהוא עושה למכור לשוק וכן האשה שהיא עושה למכור בשוק אחד מארבעי' ושמונה. ניטמאת עיסתה שוגגת או אנוסה אחד מארבעים ושמונה. ניטמאת מזידה אחד מעשרים וארבעה כדי שלא יהא חוטא נשכר.

רבי ליעזר אומר ניטלית מן הטהור על הטמא. כיצד? עיסה טהורה ועיסה טמאה, נוטל כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה, ונותן פחות מכביצה של עיסה הטמאה באמצע כדי שיטול מן המוקף. (סדר הדברים הפוך... נותן ואח"כ נוטל) וחכמים אוסרין:

גמרא אמר להן אף הוא קילקל לעצמו ותיקן לאחרים. קילקל לעצמו- דאכלה ואיתענש. ותיקן לאחרים דאינון אכלין ותליי ביה. אוכלין ותולין עצמן בו (נמצא הם שוגגים)

אית תניי תני תיקן לעצמו וקילקל לאחרים. תיקן לעצמו- מ"מ אכלה. וקילקל לאחרים- דאינון סברין מימר הוא פטור, והיא חייבת. כ"ס אסורה...

רבי אימי בשם רבי ינאי: קב טיברני חייב בחלה.

חד חליטר נחתום שאל לרבי יוחנן אמר איזיל עביד ארבע ופליג. 4 וחצי "רבעי-הקב", כדיי לפטור מן החלה ויאמר ליה תלתא ופליג! 3 וחצי "שלישית-הקב" (דהוי ג"כ פחות משעור!) א"ר זעירא קבייא באתריהון, רובעיא אזדרעון.

ויאמר ליה חמשה פרא ציבחר! מעט פחות שלא יבוא לידי ספק חיוב חלה.

ניטל מורסנן... א"ר יוחנן דרך עיסה שנו. אמר ר"ש בן לקיש דרבן שמעון בן גמליאל היא דרשב"ג אומר^{3:7} לעולם אינה חייבת בחלה עד שיהא בה דגן כשיעור.

תלמידוי דר' חייא רובא בר לוליתא בשם ר' יהושע בן לוי דברי הכל היא. א"ר מנא אע"ג דלא אמר רבי יוסי רבי, הדא מילתא, אמר דכוותה. דאמר רבי יוחנן דרך עיסה שנו. וכאן מכיון שניטל מורסנן וחזר לתוכן, אין זה דרך עיסה:

תני א"ר יודה מפני מה אמרו בעל הבית אחד מעשרים וארבעה. ונחתום אחד מארבעים ושמונה? אלא שהנחתום עינו יפה בעיסתו ומפריש יותר ממ"ח ובעל הבית רעה בעיסתו. וחכמים אומרים לא משם הוא זה ולא מטעם זה. אלא (במדבר יח) ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן עשה שיתנו לכהן בכהונתו. אלא שהנחתום עיסתו מרובה ויש בה כדי מתנה לכהן ובעל הבית עיסתו מעוטה, ואין בה כדי מתנה לכהן. והתנינן העושה עיסה לעצמו והעושה למשתה בנו אחד מעשרים וארבעה! שלא תחלוק לעיסת בעל הבית. והתנינן וכן האשה שהיא עושה למכור בשוק אחד מארבעי' ושמונה! בשעה שהיא עושה לביתה עינה רעה בעיסתה. בשעה שהיא עושה למכור בשוק עינה יפה בעיסתה.

אמר רבי, מתניתא בלימודת להיות מפרשת אחד מעשרים וארבעה. "וקנסו" אותה כשנטמאת במזיד אבל בלימודת להיות מפרשת אחד מארבעים ושמונה, ניתני כדי שלא יהא החוטא נשכר! ע"כ חייבת להפריש יותר?

ואין הבית מצטרף? דבר שהוא מקפיד על תערובתו אין הבית

מצטרף ושאין מקפיד על תערובתו הבית מצטרף. עיסה טמאה
עיסה טהורה, עשו כדבר שהוא מקפיד על תערובתו
ועיסה תחלה. אבל בעיסה שניה אין לשני מגע אצל הטבל.
תני רבי לעאיי אמ' משום ר' ליעזר תורמין מן הטהור על הטמא
בלח. כיצד? כבש זיתין בטומאה, ויש לו בחבית זיתים טמאין והוא מבקש
לתורמן בטהרה, מביא משפך שאין בפיו כביצה וממלא אותו
זתים טהורים ונותנו על פי חבית ונמצא תורם מן המוקף. למה לי
פחות מכביצה? פי המשפך אפילו כביצה! ולא "פירורין" אינון!! הלא אין
כל זיתים שבמשפך גוש אחד, ונטמא רק "שכבה" החיצונה!! שלא לטמאות זיתים
הרבה. ס"ס המשקה טמא, ומטמא...

[אמרו לו אין לך קרוי לח אלא יין ושמן בלבד]

היך עבידא? שיפריש מן הטהור על הטמא ב"לח"? קורה אחת לשתי בורות. ובור
אחד נטמא-מפריש מן הט' על הט'. שתי קורות לבור אחד. מכיון שנטמא
מקצתו אין כולו טמא!? רבי הילא בשם רבי יסא תיפתר שהיה
בדעתו לעשותו תפיסה אחת ונמלך ועשאן שתי תפיסות. שתי בורות
א"ר יוסי בי ר' בון הדא דתימר שחייב להפריש מן הטהור על הטמא כשניטמא
מששילה ומשקיפה, שכבר נראה לתורמן בטהרה. אבל אם
ניטמא עד שלא שילה ועד שלא קיפה, לא בדא.

רבי טבי רבי יאשיה בשם רבי ינאי הלכה כר' ליעזר. רבי יצחק
בר נחמן בשם רבי הושעיה: הלכה כר' ליעזר. רבי הונא בשם
רבי חנינא אין הלכה כר' ליעזר. רבי יוסי בי ר' בון רב יהודה
בשם שמואל אין הלכה כר' ליעזר. אתא עובדא קומיה ולא
הורי כר"א אמר תרתיי כל קבל תרי אינון. 2 כנגד 2, והכריע כחכמים אמר ליה
והא רבי יצחק בר נחמן מורי! כר"א אפילו כן לא הורי:

מסכת חלה פרק ג

הלכה א משנה אוכלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחיטי' ותטמטם בשעורי'. גילגלה kneaded בחטים וטמטמה rolled up בשעורין האוכל ממנה חייב מיתה.

כיון שהיא נותנת את המים מגבהת חלתה ובלבד שיהא (ירו' גרס: לא יהא) שם חמשת רבעים קמח:

גמרא אוכלין עראי מן העיסה כו'. אמר ר' חגי' לא שנו אלא עראי אבל קבע אסור. מפני שהוא מערים לפוטרה מן החלה. א"ר יוסי אי מן הדא לית שמע מינה כלום, שאפילו שהוא נוטל ממנה שתים שלש מקרצות, מכיון שהוא עתיד להחזירו לדבר שלא נגמרה מלאכתו, מותר. דא"ר יוסי בשם ר' זעירא בשם רבי ליעזר אף מה שבלגין לא נטבל מפני שהוא עתיד להחזירו לדבר שלא נגמרה מלאכתו. (לא חייש ר"י ל"הערמה")

והדא אמרה מי שאינו יכול לעשות עיסתו בטהרה מפני שאינו יכול. הא אם היה יכול לא בדא. הדא אמרה שאסור לאדם לעשות עיסתו קבין. אסור להפקיע מחיוב

ושאר כל הדברים את מהלך בהן אחר הטימטום.

עשה עיסה מן החטים ומן האורז, אחר מי את מהלך אחר הגילגול או אחר הטימטום?

תני רבי הושעיה חלה כמין גבלול. into lumps. משתגלגל בחיטים ותטמטם בשעורים. ר' לעזר בשם ר' הושעיה משתעשה גבלולין גבלולין. מה ופליג? כאן להלכה. מדרבנן אסור משנעשית גבלולין כאן לדבר תורה.

תני רבי יהודה בן בתירה אומר משתעשה מקרצות מקרצות. שאפשר
"לקרוץ ממנו" (נגמר לגמרי) מה טעמא דרבי יודה בן בתירה? (במדבר טו)
כתרומת גורן כן תרימו אותה. מה תרומת גורן ניטלת מן הגמור,
אף זו ניטלת מן הגמור. מעתה לכשתאפה. ר' מתניה לא הוקשה
לתרומת הגורן אלא למלאכת העירוס בלבד:

מכיון שהיא... ר' יוסי בשם ר"ש בן לקיש דרבי עקיבה היא. דתנינן תמן
הנוטל חלה מן הקב רבי עקיבה אומר חלה, וחכמים אומרים
אינה חלה. כלום א"ר עקיבה אלא לשעבר שמא בתחילה. והכא
בתחילה נן קיימין! ר' יונה ר' חייה בשם ר"ש בן לקיש ירדו לה
בשיטת ר"ע. א"ר יוחנן דברי הכל היא. כיון שהיא נותנת את
המים זו היא ראשית עריסותיכם.

דתני מעשר טבל מע"ר שלא ניט' תרומתו שנתערב בחולין אוסר כל
שהוא. כדין טבל אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון.
ואם לאו, רבי לעזר בן ערך אומר יקרא שם לתרומת מעשר
שבו, בכל מקום שהיא ויעלה באחת ומאה. רבי יעקב גבולייא בשם ר'
חנינה הלכה כר"א בן ערך. א"ר יוחנן ממה שלימדו את הכהנות
הדא אמרה אין הלכה כר' לעזר בן ערך.

מה למדו את הכהונות? מפרישים חלה תכף ואומרים: הרי זה חלה על העיסה
הזאת ועל שאור המתערב בה ועל הקמח שנשתייר בה ועל הקרץ
שניתן תחתיה, לכשתעלה כולה גוש אחד, הוקדש זה שבידי לשם
חלה, חוץ מן הטמא שבה. מה שיטמא מן העיסה אח"כ (שאינה רוצה להפריש על הטמא)
ואמר הוא והטמא שבה, ויעלה באחד ומאה! יתבטל רבי יונה אמר
רבי שמואל קפודקיא וחד מן רבנין חד אמר: כאן בשיש בו כדי
להעלות, וכאן בשאין בה כדי להעלות. וחרנא אמר: מכיון שהוא
זקוק להעלות, כמי שיש לו פרנסה ממקום אחר.

##א"ר יוסי נראין דברים = תיקנו ה"נוסח" בערבי שבתות שזה

מביאה וזה מביאה, שיש הרבה עיסה כמפריש מחיוב על חיוב. אבל בחול תקנו בחלה שתהא ניטלת מן הטהור על הטמא ושלא מן המוקף, שמא מפטור על החיוב?! מפרישה חלה קודם שיש חמשת רבעים עיסה! אמר ר' יונה לא מסתברא דלא=אלא בחול. אבל בערב שבת צריכה לומר "היא והטמא שבה"!! למה? עד שלא תעשה גוש אחד היא ניטלת לשום חלה, משתעשה גוש אחד היא קדישה לשם חלה. אם אומר את חוץ מן הטמא שבה, נמצא טבל טמא מעורב בחלה??? עיסה הנשארת מתוך שאת אומר "היא והטמא שבה", חולין טמאין הן. לא מוטב להפריש מפטור על חיוב, ולא יהא טבל טמא מעורב בחלה?! על כן בחול שיש עיסה מועטת, תפריש מיד, אף שנרא' כ"פטור על חיוב", ואז יכולה לומר "חוץ מן הטמא"—שיש לסמוך שאין בעיה, אבל בע"ש, חייבת לומר "היא והטמא"... כדיי שלא יהא טבל טמא מעורב בעיסה ##

א"ר שמואל בר אבדומא ולא למפריעו היא קדישה מכיון שהיא קדישה למפריעה כמפרש' מחיוב על חיוב

למה לי ובלבד שלא יהא שם חמשת רבעים קמח? אמר רבי מתניתא קודם עד שלא למדו את הכהנות:

הלכה ב משנה נדמעה עיסתה עד שלא גילגלה, פטורה שהמדומע פטור. ומשגלגלה, חייבת.

נולד לה ספק טומאה עד שלא גילגלה, תיעשה בטומאה. ומשגלגלה, תיעשה בטהרה:

גמרא א"ר יונה תרתין מילין תני ר' חייא רובה, ואינן פליגין חדא על חדא. טבל מנינו"מונין בו" ראשון ושני כחולין כחולין, וכל הספק, פוסל את התרומה ופוסל את החולין מלעשות תרומה. טבל נטמא בטו' "ספק" (שנטמא רק תרומה) וקשיא, אם טבל מנינו בחולין, למה לי פוסל את התרומה ואת החולין מלעשותן תרומה? והא מנינו כחולין!

א"ר יונה אופ אנן תנינן תרתיהון. תרווייהו תנינהו! טבל מנינו כחולין, דתנינן תמן אוכל מעשר שהוכשר במשקה ונגע בו טבול יום או ידים מסואבין מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה מפני שהוא שלישי. הדא אמרה שהטבל מנינו כחולין. וכל הספק פוסל את התרומה ופוסל את החולין מלעשותן תרומה. דתנינן תמן נולד לה ספק, אל" ספק" מהני! עד שלא גילגלה תיעשה בטומאה, משגילגלה תיעשה בטהרה.

נולד לה ספק טו' עד שלא גיל', יעשנה בטו' אמר רב ששת דרבי עקיבה היא. דרבי עקיבה אמר יעשנה בטומאה ולא יעשנה קבין. דאילו לת"ק חייב לעשותה קבין אמר רבי זעירא דברי הכל היא יעשנה קבין בספיקן. ה"ק יעשנה קבין ולא יטמאנו בוודאי—משגל', יעשנה בטהרה ויפריש. התיב רבי חייה בי רבי בון קומי רבי זעירא והתני אף בשאר המינין כן. לעניין דגן שנטמא בספק, קודם מירוח יעשנה בטו'... אית לך מימר יעשנה קבין בספיקן?! ל"ש רק בחלה..

רבי זבידא אמר אנא בעיתה. אני נמי הקשיתי.

רבי יוסי בשם רבי הילא בדין היה שיטמא אדם טבלו דבר תורה דכתיב (במדבר יח) ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי. תרומה צריכה שימור אין הטבל צירכה שימור. מה אני מקיים (שם) ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן. עשה שיינתן לו לאהרן הכהן בכהונתו. ע"כ מצווה אסור לטמאות וכאן נולד לו ספק הואיל ואין את יכול ליתנו לכהן בכהונתו, רשאי את לטמותו:

הלכה ג משנה הקדישה עיסתה עד שלא גילגלה ופדייתה חייבת. הקדישתה עד שלא גילגלה וגילגלה הגיזבר ואח"כ פדייתה, פטורה. שבשעת חובתה היתה פטורה.

כיוצא בו: המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת המעשרות ופדיין, חייבין. ומשבאו לעונת המעשרות ופדאן, חייבין. הקדישן

עד שלא נגמרו, גמרן הגזבר ואח"כ פדיין, פטורין. שבשעת חובתן היו פטורין:

גמרא ולמה תנינתא תרי זימנין? פ"א^ה 4:8 רבי חונא רבי חייא רבי יהושע בן לוי בשם ר' פדיה אחת למירווח ואחת לשליש. אים הביאה שליש ביד עכו"ם א"ן מירחן עכו"ם--פטור רבי יוסי אמר רבי בא וחבריא. חבריא אמרין אחת למירווח ואחת לשליש. רבי בא מפרש: לחלה מתני' דחלה למירווח. ופיאה לשליש. ומתניתא דרבי עקיבה היא דרבי עקיבה אמר אחר שליש האחרון את מהלך. דאיתפלגון שדה שהביא' שליש לפני גוי ולקחה ישראל רבי עקיבה אומר התוספות פטור. וחכמים אומרים התוספות חייב. מיי כדון? תיפתר או כרבי עקיבה במחלוקת. או כדברי הכל בקוצר מ"ד: ואין תוספת לחייב

הלכה ד משנה נכרי שנתן לישראל עיסה לעשות לו, פטורה מן החלה. נתנה לו מתנה עד שלא גילגל, חייבת. ומשגילגל פטורה. העושה עיסה עם הנכרי בשותפות אם אין בשל ישראל כשיעור חלה, פטורה מן החלה.

גר שנתגייר והיתה לו עיסה אם נעשית עד שלא נתגייר, פטור. ומשנתגייר, חייב. ואם ספק חייב. ואין חייבין עליה חומש. זר שאכל את החלה

רבי עקיבה אומר הכל הולך אחר הקרימה דתנור: לא אחר גלגול
גמרא מה בינה לעיסת ארנונא tax on flour שמא אינה חייבת בחלה!?
תמן ברשות ישראל הוא, שמא ימלך הגוי מליטלה. ברם הכא לדעתו היא תלויה.

תני ר' יודה מלאי "סחורה" = קמח של ישראל ופועלין גוים עושין לתוכו חייב בחלה. מלאי של גוי ופועלי ישראל עושין בתוכו פטור מן החלה. אמר רבי יוסי אוף אנן נמי תנינן: נכרי שנתן לישראל

לעשות לו עיסה, פטורה מן החלה.

רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא, ואפילו יש בשל ישראל כשיעור, יעשה כקב מכאן וקב מכאן וקב הגוי באמצע! אמר ליה רבי זעירא ואינו מעורב על ידי גידין?!

תמן תנינן גר שנתגייר והיתה לו פרה, נשחטת עד שלא נתגייר פטור, משנתגייר חייב. ואם ספק, פטור. שהמוציא מחבירו עליו הראייה. תמן את אמר ספק פטור, והכא את אמר ספק חייב! אמר רבי אחא איתתבת קומי רבי אמי ואמר מי יאמר לי שאינו נוטל דמיו מן השבט? רבי יעקב בר זבדי רבי חייא בשם רבי לעזר נוטל הוא דמיו מן השבט. מפריש חלה מספק, ומוכרו ויפריש תמן בפרה ויטול דמיו מן השבט! א"ר יוסי חלה שהיא טבל ובעוון מיתה, מפריש. ולא יטול דמיו מן השבט? על שם המוציא מחבירו עליו הראייה. ע"כ שפיר נוטל

אמר רבי בון בר חייא שני גוים שעשו שני קבין וחלקו ונתגירו והוסיפו זה על שלו וזה על שלו, חייבין. שלא היתה להן "שעת חובה ונפטרו"

שני ישראלים שעשו שני קבין וחלקו והוסיפו זה על שלו וזה על שלו, פטורין. שכבר היתה להן שעת חובה ונפטרו.

ישראל וגוי שעשו שני קבין וחלקו ונתגיר, והוסיפו זה על שלו וזה על שלו. ניחא חלקו של גוי חייב. חלקו של ישראל מהו? כלום חלקו של גוי חייב לא מחמת חלקו של ישראל! חלקו של ישראל פטור, וחלקו של גוי חייב!!

רבי עקיבה אומר הכל הולך אחר קרימה בתנור: חברייא בשם רבי לעזר, מודה ר' עקיבה לחכמים בעיסת הדיוטכ שלא הקדישה שגילגולה טיבולה. ואסור באכילת עראי

רבי הילא בשם רבי לעזר: מודה רבי עקיבה לחכמים בעיסת הקדש שגילגולה פוטר.

כהנא אמר: דברי ר"ע אין מירוח לעניין תרו"מ פוטר במקום הקדש. אמר ר' יונה הדא דכהנא פליגא על רבי לעזר. מאן דאמר גלגול פוטר המירוח פוטר. ומאן דאמר אין גלגול פוטר אין המירוח פוטר. ולית ליה לרע"ק "פטור" דהקדש (מירוח/גלגול)

ברם כרבנין גילגול פוטר ברשות הגוי, ואין המירוח פוטר ברשות הגוי. וקשיא על דרבנין גילגול פוטר ברשות הגוי, אין המירוח פוטר ברשות הגוי? שנייא היא דכתיב וכל מעשר הארץ מזרע הארץ. והכא לית כתיב מלחם הארץ? מלחם ולא כל לחם: א"ר חנינא בריה דרבי הלל מן הדא דרבנין אנן ילפין דלית הדא דכהנא פליגא על רבי לעזר. כמה דרבנין אמרי גילגול פוטר ברשות הגוי, אין המירוח פוטר ברשות הגוי. כן רבי עקיבה אומר גילגול פוטר ברשות הקדש, ואין המירוח פוטר ברשות הקדש:

הלכה ה' משנה העושה עיסה מן החיטים ומן האורז, אם יש בה טעם דגן חייבת ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח. ואם אין בה טעם דגן, אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח.

הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה חלתה ונותן לתוך עיסה שהורמה חלתה, אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון ואם לאו מוציא חלה אחת על הכל.

כיוצא בו: זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי ניקוף. שפטורין ממעשרות עינבי בציר עם עינבי עוללות. אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציא לפי חשבון. ואם לאו מוציא תרומה ותרומת מעשר לכל, ושאר מעשר ומעשר שני, לפי חשבון.

הנוטל שאור מעיסת חיטים ונותן לעיסת האורז, אם יש בה טעם
דגן חייבת בחלה, ואם לאו פטורה מן החלה. ואם כן למה אמרו
הטבל אוסר כל שהוא? מין במינו
ושלא במינו בנותן טעם:

גמרא מתניתא דלא כדרבן שמעון בן גמליאל. דרבן שמעון בן
גמליאל אומר: לעולם אינה חייבת בחלה עד שיהא בה דגן
כשיעור.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש הלכה כרבן שמעון
בן גמליאל

א"ר הילא בין כרבנין דהכא בין כרבנין דהתם אמרין עד שיהא
רובה דגן וטעמו דגן. רב הונא אמר טעמה דגן אף על פי שאין
רובה דגן.

מתנית' פליגי על רב הונא: עירב בה שאר המינין עד שיהא בה
רובה דגן וטעמה דגן! פתר לה במינים אחרים. לא אורז אלא דוחן
מתניתא פליגא על רבי הילא: הנוטל שאור מעיסת חיטין ונותנה
לתוך עיסת האורז אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואם לאו
פטורה! בגין ניתני דבתרה: הטבל אוסר כל שהוא מין במינו,
ושלא במינו בנותן טעם.

רבי יוסי הוה מסמך לרבי זעירא, שמע קליה דרבי הילא יתיב
מתני: רבי יוחנן אמר טעמה דגן אע"פ שאין רובה דגן. רבי יוסי
בשם רבי יוחנן עד שיהא בה רובה דגן וטעמה דגן. אמר מחלפא
היא בידיה! סימן הוה לן, רבי יוסי כרב הונא. דטעם סגי

###סוגיא זו קשה לבארה*

רבי בר חייא בעא קומי רבי זעירא, מנחה שנתערבה בחולין,
קומץ ומתיר את שירים לאכילה? קורא אני עליה (ויקרא ב)

והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו? אמר ליה וכי טבל שנתערב בחולין קורא אני עליה (במדבר יח) ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן? אמר ליה וכי אמרית לך שאינו מוציא ממנו עליו, ולא ממנו למקום אחר = אים רוצה להפריש מתערובת זה, לתקן טבל אחר (כמובן, לפי חשבון "טבל שבו")?! אין תפשיטא לך שאינו מוציא ממנו על מקום אחר, אפילו ממנו עליו אינו מוציא! מתני' אמרה שהוא מוציא ממנו עליו. דתנינן ואם לאו יוציא חלה אחת על הכל.

אמרין, לית הדא דר' זעירה תתיבה על ר' בון בר חייא. מה בין המוציא ממנו עליו, מה בין המוציא ממנו למקום אחר? המוציא ממנו עליו, בשעה שהוא מוציא ממנו עליו, הואיל ואותו הטבל יכול להעשות חולין כיוצא בו, לא בטל. דהוי כעין "מין במינו"

בשעה שהוא מוציא ממנו למקום אחר, הואיל ואין אותו התרומה שבא עתה לקמוץ ראוי להיעשות חולין כיוצא בו, חולין שבו מבטלין אותו###

{אמר רבי יוסי הדא אמרה, טבל שנתערבה בתרומה, הואיל ואותו הטבל יכול להעשות כתרומה כיוצא בו, לא בטל} ולית הדא דרבי בון בר חייא תתיבה על דר' זעירא. מה נפשך אם שלמעלן בטל, אף שלמטן בטל. אם שלמטן לא בטל, אף שלמעלן לא בטל, שכבר קידשתנו. ??? חלק שמגביה ומפריש כדיי לתקן הקדירה, קרי "למעלן", ומה שנשאר = "למטן")

ואם לאו מביא ד' רובעין ומשיך. רבי יונה בשם ר' זעירא זאת אומרת רובע שאור שנטבל במקומו, טובל רובע מצטרף (ע"י נשיכה) לז' רובעין, לחיוב. ד' רובעים במקום אחר. הדא אמרה

שהנשוך תורה.

א"ר אימי איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל. רבי יוחנן אמר הנשוך תורה. רשב"ל אמר אין הנשוך תורה. ל"ה צירוף מה"ת רבי חייא בר בא מחליף שמועתא. בעון קומי רבי יוסי את מה שמעת מן ר' יוחנן? אמר לון אנא לא שמעית כלום, אלא נפרש מליהון דרבנין מן מליהון. דתמן תנינן המכניס חלות ע"מ להפריש, להפרידן אח"כ ונשכו, ב"ש אומרים חיבור בטבול יום, טבוי"י שנגע בחלה אחד, פסל את כולם וב"ה אומרים אינו חיבור. ארשב"ל ממה דתנינן אינו חיבור, הדא אמרה שאין חייבים עליו משום טהור אוכל טמא. אים נגע שרץ, לא נטמאו כולם א"ל ר' יוחנן שנייא היא בטבול יום דכתיב ביה טהור וטמא, טהור לחולין מבעוד יום, ולתרומה משתחשך. הוי רבי יוחנן דו אמר דבר שאינו חיבור בטבול יום תורה הוא, כ"ש "דין מיוחד" בטבוי"י דו אמר שהנשוך תורה. ור"ש בן לקיש דו אמר אינו תורה, דהוא אמר אין הנשוך תורה. אף בשאר מקומות

והתנינן ואם לאו שאין לו פרנסה ממק"א מביא ארבעת רובעין ומשיך. ונושכו לזה העיסה שי"ל קב שאור טבל, ומפריש—אלמא נשיכה מהני אמר רב הושעיה תפתר שבא הקב שנתערב מעיסת הנשוך. דעיקר חיובו ל"ה מה"ת...

רבי זעירה בעי, או מה פליגין רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש בנשוך מאיליו, אבל אם השיכו בידו כל עמא מודיי שהנשוך תורה? אפילו תימר השיכו בידו היא המחלוקת.

נאמר רבי שמעון בן לקיש כדעתיה: דאמר רבי שמעון בן לקיש בשם חזקיה טבל בטל ברוב. א"כ בגוונא דמתניתין אין העיסה חייבת מה"ת, וע"כ מהני "מביא וכו'..."

ר' יוסי בי רבי נהוראי אמר טבל בטל ברוב. אמר רבי יוחנן אין הטבל בטל ברוב. רבי בא בר ממל ורבי הילא אעלון עובדא קומי

רבי יסא, סברין מימר שנים רבין על אחד, ולא שמיעין דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אין הטבל בטל ברוב. והתנינן ואם לאו, מוציא מאחד על הכל! אל' לא בטיל! אמר רבי יוסי כל עמא מודיי שהוא מפריש, מה פליגין לחוש להפרשה שנייה. מאן דאמר טבל בטל ברוב, ארימה ונפלה לאתר חורן, הרים חלה מ"עיסת התערובת" ושוב נפלה למק"א אינו חושש להפרשה שנייה. מ"ד אין הטבל בטל ברוב, ארימה ונפלה לאתר חורן חושש להפרשה שנייה:

א"ר בא מה פליגין? ר' יוחנן ור"ש בן לקיש, בטבל שנטבל דבר תורה. אבל בטבל שנטבל מדבריהן, כל עמא מודיי שהטבל בטל ברוב. התיב ר' בא בר כהנא קומי ר' יוסי והתנינן כיוצא בו זיתי מסיק שנתערבו עם זיתי ניקוף עינבי בציר שנתערבו עם עינבי עוללות. ולא טבל שנטבל מדבריהן הוא!? א"ר מנא קיימתי ב"שמן" של זיתי מסיק שנתערב בשמן של זיתי ניקוף.

מתיב ר' יוחנן לר"ש בן לקיש, והתנינן דמאי 5:2 נוטל אדם כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה לעשותה בטהרה להיות מפריש עליה והולך. מכיון שקדש רובה לשם חלה, תיבטל ברוב! אמר ר"ל ברושם. לא בטיל תדע לך שהוא כן דתנינן תמן הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת, לאיזה דבר הוא מסיים? עיין שם כל המשנה לא כדי שיבטל ברוב!? א"ר יצחק בר לעזר שלא יהא אומר תרומת הכרי הזה וזה, בזה. דלא מהני

חזר ר' יצחק בר לעזר ואמר לא אמרנא כלום. ולא ר' יוחנן כי אמר תרומת כרי זה וזה, בזה. ר' יוחנן אמר: מקום שנתרמה תרומתו של ראשון, נסתיימה תרומתו של שני. תורם מאיזה מקום שירצה,

ומקום שגמר תרומתו של ראשון, הוי "סיום" וקביעות מקום לשני

לקט דלעת להיות מפריש עליה והולך, הרי זה לוקט ובא ורושם עד כאן תרומה ועד כאן תרומה, דברי רבי. רשב"ג אומר לוקט

ומחשב כמות שהוא למוד. ואי"צ לרשום הוון בעיי מימר מ"ד עד כאן תרומה ועד כאן תרומה, טבל בטל ברוב. ואים לא ירשום, יתבטל הטבל ברוב תרומה מאן דאמר לוקט ומחשב כמות שהוא למוד, אין הטבל בטל ברוב. א"ר בא כדי שהיא זקוק ליתן לשבט ביניהן כדי שלא יתן בצמצום (ע"כ אינו "רושם")

היה צריך לתרום ארבע חמש חביות מן הבור, מעלה את הראשונה על פי הבור ואומר: הרי זו תרומה וכן השנייה וכן השלישי דברי רשב"ג. רבי אומר מעלה כולן על פי הבור ואומר הרי אלו תרומה. הוון בעיי מימר מאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור, אין הטבל בטל ברוב. ומאן דאמר מעלה כולן על פי הבור, הטבל בטל ברוב ואחוז טבל שנשאר, יתבטל, ושוב א"י להפריש! רבי אבהו בשם רבי יוחנן הקיף ביניהון. מאן דאמר מעלה כולן על פי הבור תורם מן המוקף. דווקא, ע"כ יהיו כולם כאחד ומאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור אין חייב לתרום מן המוקף תורם מן המוקף. רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן מחליף מאן דאמר מעלה את הראשונה על פי הבור, תורם מן המוקף. ע"כ מניח השאר בבור (בשעה שאומר...) ומאן דאמר מעלה כולן על פי הבור, אין חייב... תורם מן המוקף.

???אמר ליה ר' זעירה ואינו מעורב ע"י גידין:

מסכת חלה פרק ד

הלכה א משנה שתי נשים שעשו שני קבין (רק חמשת רבעים, חייב...לא קב) ונגעו זה בזה אפילו הן ממין אחד פטורין. ובזמן שהן של אשה אחת, מין במינו חייב ושלא במינו פטור. אי זהו

מין במינו? החיטים אינן מצטרפים עם הכל אלא עם הכוסמין.
השעורין מצטרפין עם הכל חוץ מן החיטים.

רבי יוחנן בן נורי אומר ושאר המינין מצטרפין זה עם זה:

גמרא שתי נשים שעשו שני כו': א"ר יוחנן סתם אשה אחת אינה
מקפדת, שתיים מקפידות הן. אשה אחת שהיא מקפדת, עשו אותה
כשתי נשים. שתי נשים שאינן מקפידות עשו אותם כאשה אחת.

אם אינה מקפדת למה היא עושה אותה בשני מקומות? אמר ר'
יונה בשאין לה מקום ללוש. מילתי דרבי יונה אמר: היה לה
מקום היכן ללוש והיא עושה אותן בשני מקומות, מקפדת היא.
נקי וקיבר מקפדת היא. אמר רבי לעזר שתי דיעות שני אנשים עשו
אותן כשתי נשים. שמואל בר אבא בעי אפילו רוצות? אפי' הם "מרוצים"
זל"ז?

יש דברים שהן חיבור בחלה ואינן חיבור בטבול יום. חיבור
בטבול יום ואינן חיבור בחלה. חיבור בחלה, דתנינן ובזמן שהן
של אשה אחת מין במינו חייב ושלא במינו פטור. ואין חיבור
בטבול יום, דתנינן תמן טבול"י 1:1 המכניס חלות על מנת להפריש
ונשכו, בית שמאי אומרים חיבור בטבול יום, ובית הלל אומרים
אינן חיבור. חיבור בטבול יום ולא לחלה- דתנינן תמן 2:5 בשר
הקודש שקרם עליו הקופה. הא שאר כל הקופה חיבור. אף מה שמונה
על חתיכה אחר ואין סופו לחתכו?! ואינן חייבים בחלה- דא"ר יוחנן
העושה עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה:

מהו שיירתה? הדין עים שאר המינים? רב הונא אמר אם אומר את השיפון
מין כוסמין, מצטרף עם החיטים. שיבולת שועל מין שעורין, אינו
מצטרף עם החיטים.

רבי יוחנן בן נורי אומר שאר המינין מצטרפין זה עם זה.

אית תניי תני "כל" המינין מצטרפין זה עם זה. על דעתיה דהך
תנייא בריא "תנא ברא" מה בין נשוך מה בין בלול? אמר רבי יודן
אבוה דרבי מתניה כשחלקן והוסיף עליהן, נשוכין חייבין בלולין

פטורין: ראובן קב חטים ושמעון קב שעורים ונשכו זא"ז, וחלקו ביניהם, וכ"א הוסיף קב, אין אומרים
ה"פטור" "שכבר היתה לו שעת חוב ונפטר" (עיין ירו' לעיל 3:4) (משא"כ בבלולין כה"ג)

**הלכה ב משנה שני קבין, וקב אורז וקב תרומה באמצע, אינן
מצטרפין. דבר שניטלה חלתו באמצע, מצטרפין. שכבר נתחייב
בחלה.**

קב חדש וקב ישן שנשכו זה בזה, רבי ישמעאל אומר יטול מן
האמצע, וחכמים אוסרין.

הנוטל חלה מן הקב, ר"ע אומר חלה וחכמים אומרים אינה חלה.
שני קבין שניטלה חלתן של זה בפני עצמו ושל זה בפני עצמו
וחזר ועשאן עיסה אחת ר"ע פוטר וחכמים מחייבין נמצא אומר
חומרו קולו:

גמרא ניתני אורז ולא ניתני תרומה? אילו תנינן אורז ולא תנינן
תרומה הוינן אמרין אורז על ידי שאינו ממינו אינו מצטרף.
תרומה על ידי שהיא ממינה מצטרף הוי צורכה מיתני תרומה. או
אילו תנינן תרומה ולא תנינן אורז הוינן אמרין. תרומה על ידי
שהיא אינה נגררת אינה מצטרפת. אורז על ידי שהוא נגרר
מצטרף הוי צורכה מיתני אורז וצורכה מיתני תרומה.

קב אורז אינו מצטרף. קב מדומע אינו מצטרף. קב תרומה אינו
מצטרף. קב הגוי אינו מצטרף. קב מין אחר מצטרף. קב אשה אחרת
מצטרף. קב חדש מצטרף. קב דבר שניטלה חלתו מן האמצע,
מצטרף.

ר' בון בר חייא בעי קב חלה מהו שיצרף? תני רבי חלפתא בן
שאול קב הקדש מצטרף. קב חלה אינו מצטרף. מה בין הקדש ומה

בין חלה? הקדש ראוי לפדותו ולחייבו. חלה אינה ראוי לפדותה ולחייבה:

חצי קב חטים וחצי קב שעורין וחצי קב כוסמין, באמצע (והיא מצטרפת עים שניהם) נוטל מן הכוסמין לפי מה שהן. קב חטים וקב כוסמין וקב שעורים, תורם מכל אחד ואחד לפי מה שהוא.

לא אמר אלא קב חיטין קב כוסמין וקב שעורים. הא קב חטים וקב שעורים מאמצע לא בדא. אין קב חטים וכוסמין מצטרפין רבי בון בר חייא א"ר חנינ' חברון דרבנין בעי מה בין כוסמין באמצע מה בין שעורין באמצע? רבי כהן בשם רבנין דקיסרין אין הכוסמין מצטרפין עם החיטים מפני שהוא כמינו, אלא שהוא מדמה לו, "נראין" שווים מכיון שהוא רחוק ממנו, אינו מדמה לו.

ר' יונה בעי אף לעניין מעשר בהמה כן? בכורות 9:2 כמה דתימר תמן היו לו חמש חיוב בכפר חנניא, וחמש חיוב בכפר בנותני, וחמש פטור בציפורין. כמה דתימר תמן דבר שניטלה חלתו מאמצע מצרף, אוף הכא כן. אין תימר שנייה היא חלה שהיא כנשוך, וההן ששה עשר מיל לא כנשוך הוא! ומתרץ מצינו חלה מהלכה, מדרבנן לא מצינו מעשר בהמ' מהלכה:

יאות א"ר ישמעאל! כוסמין וחיטין שני מינים הן. ע"י שהוא מדמה לו את אומר מצרף, חדש וישן לא כ"ש!! א"ר הילא טעמ' דרבנן כוסמין וחיטין שני מינים ואין בני אדם טועין לומר שתורמין ומעשרין מזה על זה. חדש וישן מין אחד הוא, אם את אומר כן אף הוא סבר לומר שתורמין ומעשרין מזה על זה: ע"כ צריך ליקח חלה דווקא מן הצדדין

רבי עקיבה מדמה להקב לפירות שלא נגמרו מלאכתן. עבר והפריש מהן תרומה, הרי זו תרומה. ורבנין מדמין לה לתבואה

שלא הביאה שליש. עבר והפריש ממנה חלה אינה חלה. חזרו לו' אינן דומין לא לפירות שלא נגמר' מלאכתן ולא לתבוא' שלא הביאה שליש. אלא ר' עקיבה מדמה לה לאומר הרי זו תרומה על הפירות האילו לכשיתלשו, ונתשלו. ורבנין מדמין לה, לאומר הרי זו תרומה על הפירות האילו.

הוון בעי מימר מה דא"ר עקיבה נוטל חלה מקב, חלה מהלכה, הא מדבר תורה לא. מן מה דתנינן ר' עקיבה פוטר וחכמים מחייבין. הדא אמרה אפילו מדבר תורה

נמצא חומרו קולו. אית תניי תני קולו חומרו. מ"ד חומרו קולו ר' עקיב'. קולו חומרו רבנין:

הלכה ג משנה נוטל אדם כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלתה לעשות' בטהרה להיות מפריש עליה והולך חלת דמאי עד שתסרח. שחלת דמאי ניטלת מן הטהור על הטמא ושלא מן המוקף:

גמרא מהו עד שתסרח, מאוכל אדם או עד שתפסול מאוכל הכלב? נישמענה מן הדא: נסרחה תרומה, מטמא טומאת אוכלין ושורפין אותה בטומאה. מטמא טומאת אוכלין ואת אמרת מאוכל הכלב?! אלא מאוכל אדם. אל' סתם נסרחה=מאכל אדם

הדא אמרה משנתינו שתורמין מן הרע על היפה. ואתייא כיי דמר רב שמואל בר רב נחמן בשם ר' יונתן שתורמין מעלי איסתפניני leaves of a parsnip על האיסטפניני במקום שאוכלין אותה. כהדא גמלייל זוגא אינשי forgot מתקנה איסטפניניתיה אתא שאל לרבי יוחנן א"ל אית תמן קניבה עלים שזורקין אפריש מן קנובתה!

תני תרומת מעשר של דמאי. ניטלת מן הטהור על הטמא אית חמי, תרומת מעשר של וודאי ניטלת מן הטהור על הטמא. תרומת מעשר של

דמאי לא כ"ש! א"ר יוסי בספק תרומה גדולה אנן קיימין, ספק
הפריש תרומה ספק לא הפריש. ניטלת מן הטהור על הטמא

כמה דתימר מן הודאי על הדמאי, תרומה. ולא תאכל עד שיוציא
עליה תרומה ומעשרות. ואמר מן הדמאי על הדמאי כן! אמר ר"ש
בר ברסנ' כאן ברוצה לאוכלה כאן ברוצה לשורפה:

הלכה ד משנה ישראל שהיו אריסין לגוים בסוריא, רבי ליעזר
מחייב בפירותיהן במעשרות ובשביעית. ורבן גמליאל פוטר. רבן
גמליאל אומר שתי חלות בסוריא. ורבי ליעזר אומר חלה אחת.
אחזו קולו של רבן גמליאל וקולו של רבי ליעזר חזרו לנהוג
כדברי רבן גמליאל בשתי דרכים.

רבן גמליאל אומר שלש ארצות לחלה. מארץ ישראל ועד גזיב
חלה אחת. מגזיב ועד הנהר ועד אמנם שתי חלות, אחת לאור
ואחת לכהן, של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור.
מהנהר ומאמנם ולפנים שתי חלות, אחת לאור ואחת לכהן. של
אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור. וטבול יום אוכלה.
רבי יוסי אמר אינו צריך טבילה. ואסורה לזבין ולזבות לנידות
ולילדות ונאכלת עם הזר על השלחן וניתנת לכל כהן.

אלו נותנין לכל כהן החרמים והבכורות ופדיון הבן ופדיון פטר
חמור והזרוע והלחיים והקיבה וראשית הגז ושמן שריפה וקדשי
מקדש והביכורים. ורבי יהודה אוסר בביכורים. כרשיני תרומה
רבי עקיבה מתיר לכל כהן וחכמים אוסרין:

גמרא ר' אבהו בשם ר' יוחנן לא חייב ר' ליעזר אלא בחכירי בתי
אבות כגון מהלין דבית ר'. תני ר' חלפתא בן שאול קנס קנסו ר'
ליעזר. מה נפק מביניהון? אריס לשעה. מאן דאמר קנס חייב.
מאן דאמר בחכירי בתי אבות פטור:

הלוקח מן הנחתום בסוריא צריך להפריש חלת דמאי דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים אינו צריך להפריש חלת דמאי. א"ר חנניה קומי רבי מנא ויאות אמ' רבן גמליאל מה טעמהון דרבנין? א"ל כשם שלא נחשדו ישראל על תרומה בארץ, כך לא נחשדו על חלה בסוריא.

ר' אבון בר חייא בעי כמה דאת אמר שתי חלות בסוריא, ודכוותה שתי תרומות בסוריא! א"ר חגי חלה אין אחריה כלום. תרומה יש אחריה כלום. מעשר ותרומ' אם אומר את כן, נמצאת אותה תרומה שהוא מפריש, טבולה למעשרות!

ביקש ר"ג ברבי להנהיג את הדמאי בסוריא ולא הניח לו רבי הושעיה. אמר ליה מעתה יחושו הכהנים על חלתן. כ אים אתה עושה סוריא כא"י לעניין דמאי, יחושו הכהנים לאכול חלתן!! (עד שיתקנוהו) מחלפה שיטתיה דרבי הושעיה תמן אמר אימת קדשים עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. וכא הוא או' הכן! א"ר בון בר חייא אני אומר אותה של אור נתן לו! א"ל רבי מנא לא תני רבי הושעיה אלא מעתה יחושו הכהנים על "חלתן"!!

הלוקח מן הנחתום ומן האשה שהיא עושה למכור בשוק, צריך להפריש חלת דמאי. מבעל הבית והמתארח אצלו, אינו צריך להפריש חלת דמאי. ר' יונה בשם ר' חנניה חברון דרבנין במתארח אצלו לעיסתו. עושים עיסתם ביחד א"ר יונה והן שראו אותו מגבל אצל אחר. אצל חבר—חזקה שהפריש גם חלה

חזקת בעלי בתים בסוריא אינו צריך להפריש דמאי.

ר' בון בר חייא בעי ולית הדא ברייתא "הלוקח..." פליגא על ר' הושעיה?! א"ר מנא כאן בארץ. כאן בחוצה לארץ=סוריא

רבי חונא אמר כיני מתניתא מגזיב עד הנהר מגזיב עד אמנם: תני

אי זו היא הארץ ואיזהו חוץ לארץ? כל שהוא שופע מטוורס אמנם ולפנים, ארץ ישראל. מטוורס אמנם ולחוץ, חוצה לארץ. הניסין א"י שבים את רואה אותן כאלו חוט מתוח מטוורס אמנם ועד נחל מצרים. מהחוט ולפנים ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ חוץ לארץ. רבי יודה אומר כל שהוא כנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל שנאמר (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים. שבצדדין מה הן? את רואה אותן כאלו חוט מתוח מקפלריא ועד אוקיינוס. מנחל מצרים ועד אוקיינוס. מהחוט ולפנים ארץ ישראל. מהחוט ולחוץ חוץ לארץ. אמר רבי יוסטא בר שונם לכשיגיעו הגליות לטוורס אמנם, הן עתידות לומר שירה שנאמר (שיר השירים ד) תשורי מראש אמנה.

אית תניי תני הירדן מארץ ישראל. אית תניי תני הירדן מחוצה לארץ. אית תניי תני הירדן גבול בפני עצמו. מאן דאמר הירדן מארץ ישראל (דברים ג) והערבה והירדן וגבול. מאן דאמר הירדן מחוץ לארץ. (יהושע יח) והירדן יגבול אותו לפאת קדמה. ומ"ד הירדן גבול בפני עצמו, והוא שיהא במקום אחד עשר??? דווקא אים יש עשר בהמות בירדן עצמו, מצטרפין למעשר

ירדן שנטל מזה ונתן לזה, מה שנטל נטל ומה שנתן נתן. ומה נן קיימין? אם במקו' שהיה ארץ ישראל ונעשה בסוריא, חזקתו למעשרות ולשביעית! רבי ירמיה רבי אימי בשם רבי יוחנן. ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לחזקות, ולביעורין, ולמעשר בהמה. לא ל"פטור" בא. רק שנחשב "ארץ אחרת" לעניין ג דברים הללו

רבי הילא בשם רבי שמעון בן לקיש והוא שמשך עפר:

של אור יש לה שיעור שהוא דבר תורה. של כהן אין לה שיעור
שהיא מדבריהן. ויפריש לאור ולא יפריש לכהן. שלא יהו אומרי'
ראינו תרומה טהורה נשרפת. ויפריש לכהן ולא יפריש לאור.
שלא יהו אומרים ראינו תרומה טמאה נאכלת. מתוך שהוא
מפריש שתיהן לכשהוא בא לכאן הוא נשאל. וזו וזו מדבריהן
הוא.

חלת חו"ל... מוטב לרבות בנאכלת ולא לרבות בנשרפת:

אוף רבי יודה מודי בה. חומר הוא בדבר שהטומאה יוצאה מגופו.
הורי ר' אבהו בבוצרה שהיא צריכה רוב. אמר רבי יונה מלמד
שהיא עולה בפחות ממאה ואינה נאסרת באחד ומאה. אמר רבי
זעירא מתניתא אמרה אפילו באחד ואחד. דתנינן ונאכלת עם הזר
על השלחן.

אמר רבי יוחנן רבותינו שבגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות
עד שבאו הרובין ובטלו אותן. מאן אינון הרובין? תרגמוניא. אלו
ה"מתרגמים"

רבי זעירא רב יהודה בשם שמואל חלת חוץ לארץ ותרומת חוץ
לארץ אוכל ואח' כך מפריש. ר' בא בשם שמואל לא חשו אלא
לתרומת דגן תירוש ויצהר. רבי הילא בשם שמואל לא חשו אלא
לתרומה בלבד. אבל לירקות או אפילו לתרומה גדולה לא חשו.
כהדא דתני איסי בן עקיבה אומר מעשרות לירקות מדבריהן.
תני חלת הגוי בארץ ותרומת הגוי בחוץ לארץ מודיעין אותו
שאינו צריך, ואוכל:

וניתנת לכל כהן בין לכהן חבר בין לכהן עם הארץ: יש מהן
נותנין לאנשי משמר ויש מהן נותנין לכל כהן. הבכורות
והביכורים לאנשי משמר ושאר כולהן לכל כהן. רבי ירמיה בעי

קומי רבי זעירא, מניין שחרמים לאנשי משמר? אמר ליה (ויקרא כז) כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו. אחוזה עצמה מהו שתהא לאנשי משמר? בגין דכתיב לכהן בפת"ח תהיה אחוזתו. והכתיב (דברים יח) ונתן לכהן ג"כ בפת"ח הזרוע והלחיים והקיבה. מעתה לאנשי משמר!?

רבי אחא רבי אבהו בשם רבי יוחנן (ויקרא כז) כל חרם קודש קדשים הוא לה' מה קדשי קדשים לאנשי משמר. אף חרמים לאנשי משמר. מעתה אף המטלטלין! דתני מה בין הקרקעות למטלטלין? אלא שהקרקעות לאנשי משמר, והמטלטלין לכל כהן.

רבי יוסי בי קרבי בון רבי חייא בשם רב ששת (דברים יח) אשי ה' ונחלתו יאכלון. מה אישים לאנשי משמר. אף נחלה לאנשי משמר.

עשרים וארבעה מתנות ניתנו לאהרן ולבניו. עשר במקדש. ארבע בירושלם. עשר בגבולין. אילו הן שבמקדש חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור וחטא' העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע. שתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר. ואילו הן שבירושלם הבכורות והביכורים והמורם מן התודה ומאיל נזיר ועורת המוקדשין. אלו הן שבגבולין התרומה ותרומת מעשר וחלה והזרוע והלחיים והקיבה וראשית הגז וגזל הגר ופדיון הבן ופדיון פטר חמור וחרמים ושדה אחוזה:

ר' יודה אוסר בביכורים רבי יודה כדעתיה דו רבי יודה אמר אין נותנין אותן אלא לחבר בטובה: מדמי ליה לתרומה

אמר רבי יונה רבי עקיבה כדעתיה דו רבי עקיבה אמר כל מעשיהן של כרשינים בטומאה. שאינם מק"ט אמר רבי יוסי אפילו תימא

מחלפא שיטתיה, שנייא הוא שאין אדם מצוי לטמא לליתתם במים אוכלי בהמתו.

מפני מה לא גזרו על הבקייה? מין מאכל בהמה (דומה לכרשינים) במנעליהן יצאת עמהן מאלכסנדריאה. אימתי גזרו על הכרשינים? רבי יוסי אומר בימי רעבון. רבי חנניה בשם רבי בימי דוד. אמרין היא הדא היא הדא: אז היה רעבון

הלכה ה משנה נתיי איש תקוע הביא חלות מבייתור חו"ל ולא קיבלו ממנו. אנשי אלכסנדריאה הביאו חלותיהן מאלכסנדריאה ולא קיבלו מהן.

אנשי הר צבועים הביאו ביכוריהן קודם לעצרת ולא קיבלו מהן מפני הכתוב שבתורה (שמות כג) וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בשדה.

בן אטיטס העלה בכורות מבבל ולא קיבלו ממנו. יוסף הכהן הביא בכוריו יין ושמן ולא קיבלו ממנו. אף הוא העלה את בניו ואת בני ביתו לעשות פסח קטן בירושלים והחזירוהו שלא יקבע הדבר חובה.

אריסטון הביא בכוריו מאפמיא וקיבלו ממנו מפני שאמרו הקונה בסוריא כקונה בפרוור ירושלם:

גמרא תני רבי חייה גזרו עליהן והחזירם למקומן.

פליג אר"ח אמר רבי בא בר זבדא איפשר לאוכלה אין את יכול שלא יאמרו ראינו תרומה טמאה שנאכלת. לשורפה אין את יכול שלא יהו אומרים ראינו תרומה טהורה נשרפת. להחזירה למקומה אין את יכול שלא יהו אומרים ראינו תרומה יוצא מן הארץ לחוץ לארץ. הא כיצד מניחה על הפסח ושורפה.

אמר רבן שמעון בן גמליאל אני ראיתי את שמעון בן כהנא שותה

יין של תרומה בעכו^{ח"ל} שאמר זה הובא מקיליקיה, עיר בחו"ל וגזרו עליו ושתייו בספינה. ואין בני אדם טועין לומר שמביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ?! נאמר לא ירד לעכו איכן שתייו? מן החוט ולחוץ מן החוט ולפנים? נאמר מן החוט ולחוץ. אמר רבי יונה אפילו תימר מן החוט ולפנים לא חשו למראית העין בספינה.

אימתי היה שמעון בן כהנא? בימי רבי ליעזר. רבי שמעון בר כהנא הוה מסמך לרבי ליעזר ר"א סמך עליו עברון על חד סייג, אמר ליה אייתי חד קיסם נחצי שניי, חזר ואמר לא תיתי לי כלום. אמר דאין אתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן הוה אזיל סייגה דגוברא! רבי חגי הוה מסמך לרבי זעירא עבר חד טעין חד מובל דקיסין משא של עצים אמ' ליה אייתי לי חד קיסם נחצי שניי. חזר ואמר ליה לא תיתי לי כלום דאין אתי כל בר נש ובר נש מתעבד כן הא אזלא מובלה דגברא. לא רבי זעירא כשר כל כך, אלא מילין דיצרן מה שצוהו הבורא רוצה לעשות... שמע לן נעבדינן:

אנשי אלכסנדריאה הביאו חלותיהן מאלכסנדריאה ולא קבלו מהן. א"ר בא מרי ולא רבי חייה רובא היא?! עוד הוא אית ליה, וגזרו עליהן והחזירום:

אנשי שהר צבועים הביאו ביכורים קודם לעצרת ולא קיבלו מהן. תנינן תמן אין מביאין בכורים משקין. רבי הילא בשם רבי לעזר כיני מתניתא אין עושין בכורים משקין אפילו משזכו בהן בעלים. והתני דרך ביכורים משקה להביאן, מניין שיביא? תלמוד לומר תביא. תיפתר שלקטן משעה הראשונה על מנת כן. וכאן לא לקטן משעה ראשונה על מנת כן:

ואתייא כמאן דאמר פסחן של נשים רשות. וע"כ אסורה בשני

תני האשה עושה פסח הראשון לעצמה, והשני טפילה לאחרים

דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר האשה עושה פסח שני לעצמה
אפילו בשבת ואין צריכה לומר הראשון. רבי שמעון בן אלעזר
אומר האשה עושה פסח ראשון טפילה לאחרים ואינה עושה פסח
שני.

מה טעמא דרבי מאיר? (שמות יב) איש שה לבית אבות, כל שכן
לבית. אלא לרבות טפילה בשני מה טעמא דרבי שמעון בן אלעזר? איש ולא
אשה. מה מקיימין רבנין איש? פרט לקטן.

אמר רבי יונה ואפילו למאן דאמר חובה, ובשני רשות שנייא היא
שהדבר מסויים אדם גדול שמע יקבע הדבר חובה. לא כן סברנן מימר
קודם לשתי הלחם לא יביא ואם הביא כשר. שנייא היא שהדבר
מסויים שמא יקבע הדבר חובה. ולא כן תנינן אם באו תמימין
יקרבו. שנייא היא שהדבר מסויים שמא יקבע הדבר חובה.

אריסטון הביא ביכוריו מאפמיא וקיבלו ממנו. תמן תנינן אין
מביאין תרומה מחוץ לארץ לארץ. ויביאו ביכורין? למה מביאין? אמר
רבי הושעיא ביכורים באחריות הבעלים. תרומה אינה באחריות
הבעלים. אם אומר את כן אף הן מרדפין לאחריה לשם: